

ΑΣΤΡΑΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΒΚΕΝΤΙΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟ ΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐν τῷ Ἑσωτερικῷ ἔτησίᾳ δρ. 5—Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἔτησίᾳ φρ. χρ. 7.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ : Ὀδὸς Πολυκλείτου Ἀριθ. 14. (Παρά τῇ νέᾳ ἀγορᾷ).

ΔΩΡΕΑ ΠΛΟΥΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

- 1ον). Ὅσα ἐπισκεπτήρια ἐξοδεύει κατ' ἔτος ἕκαστος συνδρομητῆς θὰ ἐκ-
τυπῶνται παρ' ἡμῶν δωρεὰν (πλὴν χάρτου).
- 2ον). Θὰ λαμβάνῃ δωρεὰν ἡμερολόγιον ἑκάστου ἔτους.
- 3ον). Ἐκαστος συνδρομητῆς θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ καταχωρίσῃ δωρεὰν μίαν εἰδο-
ποίησιν ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ, εἴτε πρὸς σύστασιν τοῦ καταστήματός του, εἴτε πρὸς
σύστασιν τοῦ ἐπαγγέλματός του.
- 4ον). Εἴκοσι λαχεῖα τῶν ἀρχαιοτήτων θὰ τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν συνδρομητῶν,
καὶ εὐνοούσης τῆς τύχης τὸ κέρδος θὰ διανεμηθῆται ἐξ ἴσου εἰς ὅλους τοὺς συνδρομητάς. Οἱ
ἀριθμοὶ δὲ τῶν ἀγορασθέντων λαχείων θὰ δημοσιεύωνται προηγουμένως.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Ε. Π. ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΟΥ

1895

ΑΣΤΡΑΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Έτος Β'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῆ 15 'Ιανουαρίου 1895.

'Αριθ. 2.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ

I. ΣΕΡΓΙΕΒ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΗΜΕΡΩΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ'.

Εἷς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες περιεστοίχουν τὸν αἰδιόμηρον Αὐτοκράτορα Ἀλεξάνδρον κατὰ τὰς ἐπιθανάτιους του στιγμὰς, ἦν καὶ ὁ περιώνυμος πρωθιερεὺς Ἰωάννης ὁ θαυματουργὸς καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐν Ῥωσίᾳ τιμώμενος ὡς ἅγιος, ὅστις ἐπίτηδες προσεκλήθη ἐκ Κροσάνδης (Πετρουπ.) εἰς Λεβαδίαν, ὅπως δεηθῆ ὑπερτῆς ἀναρώσεως τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὁ ῥηθεὶς πρωθιερεὺς ἐδημοσίευσεν ἤδη τὰς ἀναμνήσεις του περὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, ἐξ ὧν ἀρμύμεθα τὰ ἀκόλουθα: « Ἄμα τῇ ἀφίξει μου εἰς Λεβαδίαν, γράφει ὁ πρωθιερεὺς Ἰωάννης, κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου διευθύνθη ἐν τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅπως ἱερουργήσω καὶ δεηθῶ ὑπὲρ τῆς ἀναρώσεως τοῦ Σεβαστοῦ μοι Αὐτοκράτορος. Μετὰ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἐπιφανίου ἐλειτούργησα, μετ' ἧς ἀπήγγειλα τὴν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τούτῳ συντεθεῖσαν δέξιν ὑπὲρ τῆς ἀναρώσεως τοῦ Αὐτοκράτορος. Κατὰ τὰς ἐπομένους μετὰ τὴν ἀφίξίν μου ἡμέρας ὁ Αὐτοκράτωρ ἡσθάνθη βελτίωσίν τινα καὶ ὁ ἴδιος ἔλεγεν, ὅτι ἡσθάνθη τὴν δύναμιν τῶν δεήσεών μου. Τοῦτο ἐγνωστοποίησέ μοι ὁ Διάδοχος τοῦ θρόνου ἐν τῷ προγεύματι τῆς Κυριακῆς ἐν τῷ ὀπιῳ εἶχον καὶ ἐγὼ προσεκλήθη. Πρώτην ἤδη φορὰν εἶχον συναντήσῃ τὸν Διάδοχον (νῦν εὐκλεῶς κυριαρχοῦντα Αὐτοκράτορα) καὶ ἀπεκόμισα ἀρίστην ἐντύπωσιν καταβελχθεὶς ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος καὶ προσηνείας Του. Οὗτος μετὰ ἄλλων ἐξέφρασε μοι τὴν λύπην Του ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἦδυνήθη νὰ παρρευρεθῆ ἐν τῇ πρώτῃ μου δεήσει, διότι ἀπῆλθεν ὅπως ὑποδεχθῆ τοὺς Ὑψηλοὺς του ξένους. Κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας ὁ Αὐτοκράτωρ ῥηθίσανε το βελτίωσιν ἐν τῇ υγείᾳ του καὶ ἔλεγεν, ὡς μοι μετέδωκαν τὰ περιστοιχοῦντα Αὐτὸν πρότωπα, ὅτι ἡσθάνετο ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν δύναμιν τῶν προσευχῶν τῆς πιστῆς Του Ῥωσίας. Περὶ βελτιώσεως ἐν τῇ υγείᾳ τοῦ Αὐτοκράτορος ἀνέφερον καὶ τὰ τότε ὑπὸ τῶν ἰατρῶν

δημοσιουόμενα καθ' ἐκάστην δελτία. Ἐν τῷ μεταξύ ἐγὼ ἀνέμενον τὴν πρόσκλησιν ὅπως ἐμφανισθῶ πρὸ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, Τῆ 11 Ὀκτωβρίου περὶ τὰς 11 π. μ. προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος. Μέλλων νὰ ἐμφανισθῶ πρὸ αὐτοῦ διελογιζόμεν περὶ τοῦ πῶς καταλληλότερον, ἐγκαρδιώτερον καὶ ἐκφραστικώτερον νὰ προσαγορεύσω τὸν βαρέως ἀσθενοῦντα Αὐτοκράτορα. Ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς εἰσόδου μου εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Αὐτοκράτορος εἶχον ἀναγνώσει τὴν πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ μοι ἐφάνησαν ἀρμύζουσαι εἰς τὴν περιστάσιν αἱ φράσεις, δι' ὧν ἐκφράζεται τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ Βασιλείως τῶν βασιλευόντων, ἐξ οὗ πάντες οἱ βασιλεῖς λαμβάνουσι τὴν ἐπὶ τῶν λαῶν ἐξουσίαν των. (Τιμόθ. β'. 15 καὶ 16). Ἀνεμνήσθην ταύτας τὰς λέξεις ὅτε κτευθυρόμην εἰς τὸν θάλαμον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Ὁ Αὐτοκράτωρ με ὑπεδέχθη ἰστάμενος φέρων οἰκιακὸν μανθῶνα οἱ ἐξοιδηκότες πόδες Του δὲν ἐπέτρεπον Αὐτῷ νὰ ἴσταται ὀρθίως. Προσηγόρευσα Αὐτὸν διὰ ἀκολουθῶν. «Μεγαλειότατε, εὐλογῆσαι Σε ὁ πανελλογημένος Θεὸς, ὁ μόνος μακάριος καὶ ἰσχυρὸς Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν Κυρίων ὁ μόνος ἀθάνατος, οὗτινος κατοικία τὸ ἀπρόσιτον φῶς». «Ὅν οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων εἶδεν, οὐδ' εἶδειν δύναται καὶ Οὐτίνος τὸ κράτος καὶ ἡ δόξα αἰώνιος.

Μετὰ ταῦτα ἠύχαρίστησα τὸν Αὐτοκράτορα, ἐπὶ τῷ ὅτι ἤξιώσέ με διὰ τῆς πρόσκλησεως εἰς Λεβαδίαν καὶ μοι ἐπέτρεψεν ἰδίους ὄμμασι νὰ ἴδω Αὐτόν. Οὗτος ἠδύκρησε νὰ μοι εἴπῃ, ὅτι δὲν ἐτόλμα νὰ με προσκαλέσῃ εἰς τοιοῦτον ἀπομεμακρυσμένον μέρος τῆς Ῥωσίας, (ἐπὶ τοιοῦτον ἦν Οὗτος πρηνῆς καὶ μετριόφρων ἐν τῷ μεγαλῳ Του), ἀλλ' ὅτε ἡ μεγάλη ἡγεμονὶς Ἀλεξάνδρα Ἰωσηφόβνα μοι προσέτεινε νὰ προσκαλέσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ μετὰ χαρᾶς ἔδωκα τὴν συναίνεσίν Μου καὶ εὐγνωμῶ ὑμῖν, ὅτι μὴ ἐπιτευθήτε. Παρακαλῶ νὰ προσεύχησθε ὑπὲρ ἐμοῦ, διότι ἐγὼ δὲν εἶμαι πολὺ ὑγιής». Ἐγὼ ἀπάντησα, ὅτι θεωρῶ ἱερόν μου καθήκον νὰ δέωμαι ὑπὲρ τῆς πολυτίμου υγείας Του, ἰδίᾳ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀσθενείας Του. Ἐκτὸς δὲ ἐμοῦ καὶ σύμπασα ἡ Ῥωσ-

σία δέεται ὑπὲρ τῆς ἀναρώσεως Του.—Μετὰ εἰσελθὼν εἰς ἕτερον θάλαμον ἐκάλεσέ με νὰ δεηθῶ μετ' Αὐτοῦ. Οὗτος ἐγονυπέτησεν ἐγὼ δὲ ἀνέγνων μετὰ συγκινήσεως καὶ παρησίας τρεῖς προευχάς. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης προσήχετο ἐγκαρδίως, κλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ συγκεντρώσας ὄλην Του τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆ προσευχῇ. Ὅτε ἐτελείωσα τὴν δέησιν, Οὗτος ἀνέστη, πύχαιρίσθη με καὶ με παρεκάλεσε νὰ δώμαι ὑπὲρ Αὐτοῦ καὶ μετὰ ταῦτα.— Ἰδοὶ ἡ πρώτη συνδιάλεξις καὶ συνάντησις μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς Αὐτοκράτορος. Ἐν τῇ δέησίν μου παρὼν μόνον ὁ Αὐτοκράτωρ, ὅτε ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ εἰσελθούσα ἡ Αὐτοκράτειρα εἰς τὸν θάλαμον εὐμένως με προσήγορεύσεν. Ἐγὼ ἠσπασθὴν τὴν χεῖρα. Τῆς αὐτῆς δὲ τὴν ἐμὴν Ἀρμόττερον ἀπεχώρισθην. Κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας ἐτέλεσα τὸν ῥόθρον καὶ τὸν ἐσπερινὸν ἐν διαφόροις Ἐκκλησίαις τῆς Λειβαδίας. Παρέλειπα νὰ εἴπω, ὅτι τὴν ἐπομένην μετὰ τὴν ἀφιξίν μου εἰς Λειβαδίαν ἡμέραν, ὁ πνευματικὸς τῆς Αὐτοῦ μεγαλειότητος, ποιτοπροεσβύτερος Φρανσέσκ κατ' ἀπόφασιν τῶν μελῶν τῆς Αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ἐφώκε τὰ ἀχράντα μυστήρια εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅστις ἐκινώθη μετὰ θερμῆς πίστεως, ταπεινότητος καὶ μεγάλης χάριτος. Ἐγὼ δὲ ἐθεώρησα τὴν ἀποστολὴν μου πληρωθεῖσαν, ἐνοῶν ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν μεταδώσω τὰ ἀχράντα μυστήρια εἰς τὸν Αὐτοκράτορα. Ἐγὼ ὁ ἴδιος αἰσθάνομαι μεγάλην ἀνάγκη τῆς καθήμενῆς μεταλήψεως τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ θεωρῶ ὡς σημαντικὴν παράκλησιν, ἐάν μὴ καθ' ἑκάστην τοῦλάχιστον κατὰ βραχυχρόνια διαλείμματα λειτουργήσας ἐπὶ 17 Ὀκτωβρίου ἐν Ουσανδῇ ἐπὶ παρουσία τῶν Ἱψηλῶν Προσώπων ἀπ᾿ ἅλων κρατῶν τὸ ποτήριον μετὰ τῆς θείας κοινωνίας, τῇ συνόδῳ τοῦ πρωτοδιακόνου εἰς τὸ ἀνάκτορον παρὰ τῷ ἀσθενεῖ. Εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον του καὶ κρατῶν ἐν ταῖς χερσὶ μου τὸ ἅγιον ποτήριον ὑψηλοφώνως ἀπήγγειλα τὸ τροπάριον « Ἰδοὺ εἰσελεύσεται ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης, ἰδοὺ ἡ μυστικὴ θυσία τελειωθείσα δορυφορεῖται, πιστεῖ καὶ ἀγάπῃ προσέλθουσιν, ὅπως κοινωνοὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς γενώμεθα καὶ ὅτε ἀπὸ τῆς ἀνάγκης λέξεις «πιστεύου Κύριε καὶ ὁμολογῶ», ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπατελᾶ μὲν ἐκάστην λέξιν ἰδιαιτέρως καὶ μετ' αἰσθήματος καὶ εὐλαβείας ἐδέχθη ἐκ τοῦ ἁγίου ποτηρίου τὰ ἀχράντα μυστήρια. Ὁ Αὐτοκράτωρ κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους Του. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔλαβε μεγάλην παραμυθίαν ἐκ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. Τῇ 9 π. μ. ἐξῆλθον τῶν ἀνακτόρων. Ἡ Αὐτοκράτειρα διὰ τοῦ θαλαμῆραυτοῦ Τρις με παρεκάλεσεν ἐν τῷ δωμάτιῳ καὶ με πύχαιρίσθη ἐπὶ τῷ ὅτι ἔδωκα τὰ ἀχράντα μυστήρια εἰς τὸν ἀσθενῆ. Αὐτὴ ἀπῆλθε μετὰ τὴν ἀφίξιν μου εἰς τὸν θάλαμον. Ἡ ἐπομένην

Κυριακὴν, ὅτε ἐκινώθησεν εἰς τὴν Ὁρθοδόξου Διαδόχου, μετ' αὐτῆς μεταλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα, τῆς ὁποίας ἡ καρδιά κατατριχομένη ἐνεκα τῆς ἀσθενείας τοῦ Αὐτοκράτορος ἐξῆλθε παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν ἐν τοῖς ἀχράντοις μυστηρίοις. Τῇ 18 καὶ 19 Ὀκτωβρίου ἡ κατάστασις τῆς υγείας τοῦ Αὐτοκράτορος εἶχε τροπὴν ἐπὶ τὸ χειρὸν, ἐγὼ δὲ ἐκ νέου προσεκλήθην ὑπὸ τῆς Αὐτοκράτειρας καὶ τοῦ Διαδόχου νὰ δεηθῶ ἐν τῷ παρακειμένῳ θαλάμῳ ὑπὲρ τοῦ ἀσθενοῦς πρὸς τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης τῆς Θεοτόκου. Ἡ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια ἠγωνιολογῶν καὶ μετὰ ἰδρυομένων εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἐδέετο μετ' ἐμοῦ. Τῇ 20 Ὀκτωβρίου ἵλιαν ἐνωρίς ἐν τῇ πρωΐᾳ προσεκλήθην ὑπὸ τοῦ Διαδόχου νὰ ἐμφανισθῶ πρὸ Αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐξουσίαν μου. Ἐξετέλεσα τὴν διατάγην Του, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ αὐθεντικῶς ἀπαντήσω Αὐτόν, ὅστις τῇ 21 ὡρα εὐχέετο προσημασθῆναι ὑπὸ δεινῆς δυσπνόμενης. Εἶχον προηγουμένως ἀκούσει ὅλα τὰ τέκνα τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἡ Αὐτοκράτειρα ἀπὸ πολλοῦ εὐοίκατο πρὸς τὸ ἀσθενεῖσθαι. Ἐκ τῆς ἐσπέρας ὁ καιρὸς μετεβλήθη τὰ βαρῶν μετρον κατὰ πολὺ κατέπεσεν ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἡ ὄψις γέρθη, τρικυμία καὶ ἡ θάλασσα ὤρτα. Ἡ μετὰ τὴν βολὴν αὐτῆ τῆς ἀποστασίας ἀσθενείας ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς Αὐτοκράτορος αἰδυνάμεις τοῦ αἵματος ὁποῦ ταχέως ἠλαττοῦντο, ἡ δὲ ἀναπνοὴ τοῦ εὐνογεραίνετο. Ἀνεμένον τὰς διαπραγμάτευσεις τοῦ Διαδόχου καὶ μὴ εὐρών Αὐτόν ἀπ᾿ ἄλλου εἰς Ὀσανδῇ ῥεάνδην ὅπως λειτουργήσω παρακληθεὶς ὑπὸ τῆς μεγάλης ἡγεμονίδος Ἀλεξάνδρας Ἰωσαφάνας. Μετὰ τὴν λειτουργίαν κατεστραμμένως προσεκλήθην παρὰ τῷ ἀσθενεῖ τὸν ὁποῖον ἐδασάνειεν ἡ δυσπνόμεν. Ἡ Αὐτοκράτειρα ἐκάθητο παρὰ τὴν κλινὴν τοῦ ἀσθενοῦς, ὁ δὲ Διαδόχος καὶ ἡμεῖς μνηστὴ Του ἵσταμενοι πρὸ Αὐτοῦ δι' ἐνός ἑργαίου λείου εἰσῆγαγον ἀεὶ εἰς τὸ στόμα Του. Προσευχόμενος με νὰ δεηθῶ. Ἐγὼ μετὰ κατακούσεως ἀνέγνων τινὰς προευχάς. Ἐν ταῖς χερσὶ μου ἐπέλαβον μικρὸν ὑελινὸν δοχεῖον μετὰ ἡγιασμένου ελαιίου. Παρεκάλεσα τὸν Αὐτοκράτορα νὰ μοι ἐπιτρέψῃ νὰ χύσω τὰ ἀλγούνα μερὰ τῶν πασπατιδῶν καὶ τῆς γαστρῆς Του καὶ ἐλαβοαγίτην συγκαταθέσειν Του. Ἐξετέλεσα τὴν χρίσιν ἐν τῆς ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ τὸ μυστήριον τοῦ εὐχελαιίου δὲν ἐτέλεσα οὐδὲ ἐκινώθησα Αὐτόν, διότι κατὰ τὴν πρῶτην εἶχον ἤδη μεταλάβει τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Μετὰ ταῦτα ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιθέσῃ τὰς χεῖρας μου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Του. Ἐγὼ ἐπὶ πολὺ ἐκράτησα αὐτὰς ἐπ' Αὐτόν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ὅστις δὲν εἶχε χεῖρας ἀποβάλλει τὴν ἀσθενεῖν παρεκάλεσέ με νὰ ἀνακινήθω, ἀλλ' ἐγὼ ἀπάντησα ὅτι δὲν ἀπῆλθον

δησα καὶ ἠρώτησα Αὐτόν, Δὲν σὰς ἐπιβαρύνω, Μεγαλειότητε, ἔχων τὰς χεῖρας μου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Σας; Οὗτος μοι ἀπάντησεν ὅτι ἀπεναντίας αἰσθάνεται ἀνακούφισιν. Μετὰ ταῦτα Οὗτος ἠδύνασε νὰ μοι εἴπῃ, «ἀγαπᾶ ὑμᾶς ὁ ῥωσικὸς λαός;» Ναι, τῷ ἀπεκρίθην, ὁ Ὑμέτερος λαός με ἀγαπᾶ. «Σὰς ἀγαπᾶ, ἀπάντησεν ὁ Αὐτοκράτωρ, διότι οὗτος γινώσκει ποῖος εἶσθε καὶ κατὰ πόσον ὑπὲρ αὐτοῦ ἐργάζεσθε.» Ἄν καὶ ἡ μετριοφροσύνη δὲν μοι ἐπιτρέπει νὰ ἀναφέρω τὰς περὶ ἐμοῦ φράσεις τοῦ αἰοδήμου Μονάρχου εἶνε παλύτιμος εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ χαρακτηρίζει τὴν μετρίφρονα, ἀγαθὴν καὶ γενναίαν ψυχὴν Αὐτοῦ, δὲν ἐθεώρησα δίκαιον νὰ παραλείψω αὐτὰς, ἀν καὶ ἀνομολογῶ, ὅτι δὲν εἶμαι ἄ-

ξιος νὰ ἀκούσω τοιούτους ἐπαίνους παρὰ τοῦ Μονάρχου μου. Αἱ λέξεις αὗται ἦσαν αἱ τελευταῖαι τοῦ ἀσθενοῦς. Εὐθύς μετὰ τοῦτο κλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖρας του εἰς τὰ ὀπίσω ἡμέρα καὶ ἀνευ ἀγωνίας παρέθετο τῷ Πλάστῃ του τὸ πνεῦμά Του. Ἄπασα ἡ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια ἡσύχως, ἀθουδύως καὶ μετ' εὐπειθείας εἰς τὸ θέλημα τοῦ Ὑψίστου ἐν τῷ ἅμα ἐγονυπέτησεν. Ἡ ψυχὴ τοῦ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κεκριμένου ἡσύχως ἀπέπητῃ πρὸς τὸν Κύριον ἐγὼ ἡγεῖρα τὰς χεῖρας μου ἐκ τῆς κεφαλῆς Του ἐφῆς ψυχρὸς ὑδρὼς ἐπεφάνη. Εἰρήνη εἰς τὴν ψυχὴν σου, Μεγάλε Αὐτοκράτωρ καὶ πιστὴ δούλε τοῦ βασιλεύοντων.»

ΑΠΟ ΑΙΧΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΝΑΧΟΣ

Διήγημα ἐκ τοῦ Ῥωσικοῦ ὑπὸ τοῦ διασχήμου Ρώσσου συγγραφέως ΚΟΜΗΤΟΣ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΗ

Ἐπιστρέφων ἐκ τῆς πανηγύρεως (Γιαρμαρκα) τοῦ Νίζνι-νόβογοροδ εἰς τὴν Μόσχαν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, παρετήρησα ἐν τῷ σταθμῷ τῆς πόλεως Βλαδίμιρ μοναχὸν τινα, ὅστις μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἀνεγίνωσκε βιβλίον τι κατὰ τὸ φαινόμενον εὐχολόγιον. Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ γέροντος μοι ἐφάνη ἵλιαν σπουδαῖον. Ἡ γερωντικὴ του κόμη καὶ ἡ λευκὴ του ὡς χιῶν γενεῖας ὥσανε δὲν συνφερόνουν πρὸς τὸ διαπεραστικόν, ζωηρὸν, καὶ νεανικὸν βλέμμα τῶν μεγάλων του ὀφθαλμῶν. Ὅτε οὗτος ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἔκλεισε τὸ βιβλίον, ἐπλησίασα πρὸς αὐτόν καὶ κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ἔμαθον ὅτι ἦτο ὁ ἱερομόναχος Γ... ἡγούμενος κοινοβιακῆς μονῆς ἀπερχόμενος εἰς Πετρούπολιν δι' ὑπόθεσιν τῆς μονῆς καὶ ὅτι ἀπὸ 30 ἐτῶν μονάζει, ὦν ἀξιωματικὸς.—Πῶς συνέβη ὥστε ἀπὸ ἐξιωματικοῦ νὰ γίνηται μοναχός; τὸν ἠρώτησα. Πιθανὸν εἶνε, ὅτι ἐν τῷ βίῳ ὑμῶν συνέβη τι ὅπως ἔκτακτον. «Μετ' εὐχαριστήσεως θά διηγούμην εἰς ὑμᾶς, ἀπεκρίθη ὁ γέρον μοναχός, τὸν βίον μου ἢ ἀκριβέστερον τὴν εἰς ἐμὲ καταδεχθεῖσαν εὐσπλαγγίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν δύναμαι δι' ὀλίγων λέξεων νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειάν Σας. Μετ' ὀλίγον θά ἠχήσῃ ὁ κώδων τοῦ σταθμοῦ καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ χωρισθῶμεν. Ἴδου καθήμεθα ἐν διαφόροις ἀμάξαις». Ἐπιθυμῶν νὰ μάθω τὰ περὶ τοῦ σεδαρμίου τούτου γέροντος, εἰσῆλθον ἐν τῇ ἀμάξῃ τοῦ σιδηροδρόμου ἐν ἧ ἐκάθητο. Κατὰ τὴν ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχεν ἕτερος ἐπιβάτης. Ὁ γέρον μοι διηγήθη τὸ ἀκόλουθον.— «Φοβερόν

καὶ δυσχερὲς εἶνε τὸ νὰ ἀναμνησθῶ τοῦ παρελθόντος. ἤρξατο μετὰ συγκινήσεως ὁ Γ... Ἐγεννήθη ἐν πλουσίῳ καὶ ἀριστοκρατικῷ οἴκῳ. Πατὴρ μου ἦν ὁ στρατηγὸς Β... μήτηρ μου δὲ ἡ ἡγεμονίς Δ... Ἐπταετίας ἀπορφανίσθη τοῦ πατρός μου, ἀποθανόντος ἐκ τῆς πληγῆς τῆς ὁποῖαν ἔλαβεν ἡρωϊκῶς μαχόμενος ἐν τῇ μάχῃ τῆς Λειψίας, τῆς δὲ μητρός μου ἐστερήθην ἐπὶ ἐνωρίτερον. Ὁρφανὸς ἀπομείνας διετέλουν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μάμμης μου ἡγεμονίδος Ζ... ὑπὸ τῆς ὁποίας προσελήφθη ὡς παιδαγωγός μου Γάλλος τις ἔνθερος θιασώτης τῆς δημοκρατίας ἀποδράσας εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ὅπως λυτρωθῆ τῆς λαιμοτόμου τῆς Γαλλίας. Ὁ αὐτόκλητος οὗτος φιλόσοφος οὐδεμίαν ἔνοιαν περὶ Θεοῦ, ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ ἠθικῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου εἶχε, Τί ἦτο δυνατόν νὰ μάθω παρὰ τοιούτου διδασκάλου; Οὐδὲν ἄλλο ἐξέμαθον ἢ νὰ ὀμιλῶ τὴν Γαλλικὴν μετὰ παρισινῆς προφορᾶς, θαυμασίως νὰ χορεύω καὶ νὰ μνηθῶ ἐντελῶς εἰς τὰς ἐθιμοτυπίας καὶ τοὺς τρόπους τῶν ἀριστοκρατικῶν κύκλων περὶ δὲ τῶν λοιπῶν κακῶν ἔξεων ἄς παρ' αὐτοῦ ἐδανείσθην φοβερόν μοι φαίνεται ἀκόμη καὶ τώρα νὰ ἀναμνησθῶ. Ἡ μάμμη μου γραῖα ὑψηλῆς περιοπῆς καὶ οἱ λοιποὶ μου συγγενεῖς με ἐθάψευον μὴ ὑποπτεύοντες ὁποῖαν διασφορὰν ὑπέκρυπτον ὑπὸ τὴν ὡραίαν μου φυσιογνωμίαν. Ὅτε ἔρθεσα εἰς τὸ 18 ἐτος τῆς ἡλικίας μου ἦδη εἶχον ἀποφοιτήσῃ τῆς σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν μετὰ τοῦ βαθμοῦ λοχίου, κατετάχθη εἰς τὸ σύνταγμα τῶν Ουσάρων καὶ ἐγενόμην

κάτοχος ἀπεράντου ἐπαύλεως και δύο χιλιάδων δουλοπαροίκων, διατέλουν δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ πάππου μου, ὅστις ἐξήριετα ἐγίνωσκε νὰ κατασπαταλᾷ τὸν πλοῦτον του και με ἐδίδασκε διὰ τοῦ παράδειγματός του τὴν σπατάλην. Μετ' ὀλίγον προσβιάσθην εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ ἐν τῷ ἰδίῳ συντάγματι. Μετὰ δύο ἔτη προὔτεινόν μοι τὴν χεῖρα τῆς ἡγεμονίδος Κ. . . πρώτης ἐν τῇ καλλονῇ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν. Ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου ἐπλησίαζεν, ἀλλ' ἡ θεῖα πρόνοια μοὶ ἠτοίμασεν ἕτερον στάδιον. Βεβαίως ὁ Θεὸς ἠλέησε τὴν δύστηνόν μου ψυχὴν. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου τῇ 15ῃ Σεπτεμβρίου 18 ἔτους ἐπέστρέφον εἰς τὴν οἰκίαν μου ἐκ τῆς φρουρᾶς τῶν ἀνακτόρων. Ὁ καιρὸς ἦν λαμπρότατος, ἐγὼ δὲ παραδόσας τὸν ἵππον μου εἰς τὸν ὑπρέτην ἐβάδιζον κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ποταμοῦ Νεῦβα. Ἡ φαιδρότης μου παρευθὺς ἐξέλιπεν, ἀκατανόητος δυσθυμία κατεβίβρωσκε τὴν καρδίαν μου και θλιβερὰ προκίσθησις ἐβασάνιζε τὴν ψυχὴν μου. Διερχόμενος τὴν καθοδικὴν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου τοῦ Καζάν εἰσῆλθον εἰς αὐτήν. Πρώτην ἤδη φορὰν ἐκ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας ἠθέλησα νὰ προσευχηθῶ ἐν Ἐκκλησίᾳ χωρὶς νὰ ἐννοήσω πόθεν μοὶ ἐπῆλθε τὸ αἶσθημα τῆς εὐλαθείας. Ἐνθέρμως πρὸ τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας τῆς Θεοτόκου προσηυχῆθην ὑπὲρ τῆς ὑπεφυγῆς τοῦ ἀγνώστου μοι τότε κινδύνου και τῆς εὐτυχίας μου ἐν τῷ συνοικεσίῳ. Ἐξερχόμενος τῆς Ἐκκλησίας ἔστα μάτησα πρὸ μιᾶς πτωχῆς γυναικὸς κρατούσης τὸ ὑπὸ μάλης τέκνον τῆς και αἰτούσης ἐλεημοσύνην. Μέχρι τοῦ καιροῦ ἐκείνου εἴμην σιληρὸς πρὸς τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην χωρὶς νὰ ἐννοήσω πόθεν διηγερέθη μοὶ ἔλεος πρὸς τὴν πτωχὴν, ἔδωκα αὐτῇ ἱκανὴν ποσότητα χρημάτων και τῇ παρήγγειλα νὰ προσευχηθῇ ὑπὲρ ἐμοῦ. Βαδίζων ἐπὶ τινὰ χρόνον, ἤσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἐκλιπούσας. Μόλις ἀφίχθην εἰς τὴν κατοικίαν μου ἔπεσα ἀναίσθητος ὁ δὲ πιστὸς μου Στέφανος (ὅστις ἐκ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας μοὶ ὑπρέτει και ὅστις συχνάκις ἀλλ' ἀνωφελῶς με ἀπέτρεπε τῶν κακιῶν) μετὰ τρόμου ἐρίφθη ἐπ' ἐμοῦ. Μετὰ ταῦτα τί συνέβη δὲν γνωρίζω, ἀλλ' ὡς ἐν ὄνειρῳ ἀναπριστῶ τὴν συνάθροισιν τῶν ἰατρῶν και τῶν οἰκειῶν μου, διότι ὑπὸ σφοδρῶτατης κεφαλαλγίας κατελήφθην και ἐνόμιζον, ὅτι τὸ πᾶν περὶ ἐμὲ κινεῖται. Ἐπὶ τέλους παντάπασιν ἀπόλεσα τὴν αἴσθησιν. Ἡ ληθαργία διήρκησεν (ὡς μετὰ ταῦτα ἐμαθον) ἐπὶ δώδεκα ἡμερονύκτια και ἐπὶ τέλους ὡσανεὶ ἐξύπνησα. Εἶχον τελείαν τὴν αἴσθησιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς μου και νὰ ἴδω, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀνοίξω τὸ στόμα μου και νὰ ἐκβάλω φωνὴν τινὰ, δὲν ἠδυνάμην νὰ δώσω σημεῖον τι ζωῆς οὐδὲ νὰ κινή-

σω τι τῶν μελῶν μου. Ἦκουσα ὅτι ἐπ' ἐμοῦ ἤξει ἤρεμος φωνὴ λέγουσα «Κύριος ποιμαίνει με και οὐδὲν με ὑπερτίθει». . . Τί εἶνε τοῦτο διελογιζόμενη, ἀρὰ γε ἀπέθανον, ἀρὰ γε ἡ ψυχὴ μου ἀκούει τί γίνεται και τί ἀπαγγέλλεται πέραν τοῦ νεκροῦ μου σώματος; Ἀρὰ γε ὑπάρχει ἐν ἐμοὶ ψυχὴ διάφορος τοῦ σώματος ἴσως ἀθάνατος ψυχῆς (ταλαιπώρος ἐγὼ πρώτην ἤδη φορὰν ἐσκέφθην περὶ τούτου). Οὐχὶ δὲν εἶνε δυνατόν ἐγὼ νὰ ἀπέθανω. Ἠσθάνομην τὸ πᾶν, ἠσθάνομην, ὅτι τὸ ἐνδύμα μου πιέζει τὸ στήθος μου, ὅτι εἶμαι ζῶν. θὰ κείμαι, θὰ ἀναπνεύθω, θὰ συναθροίσω τὰς δυνάμεις μου, θὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς μου και πάντες θὰ φοιῶσι και θὰ ἐκπλαγῶσιν, ἔλεγον καθ' ἑμαυτόν. Παρήλθον ὄραι τινες ἠδυνάμην νὰ ὑπολογίσω τὸν χρόνον ἐκ τῆς κρούσεως τοῦ ὄρολογίου τοῦ τοίχου ὅπερ ἐκρέματο ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἐν τούτοις ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ψαλτηρίου ἐξηκολούθει. Κατὰ τὸ ἔσπερινόν τρισάγιον τὸ ἀναγνωσθέν μοὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου εἶχον συναθροισθῆ πολλοὶ συγγενεῖς και γνωστοὶ μου. Πάντων ἐνωρίτερον εἶχεν ἔλθῃ ἡ μελλονύμφος μου συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς, γηραιοῦ ἡγεμόνος Ο. . . ὅστις τῇ εἶπε «πρέπει νὰ δεικνύης θλιβουμένην ὄψιν, σοπούδασον νὰ κλαύσης ἂν ἦναι δυνατόν». «Μὴ ἀνησυχεῖτε, πάτερ μου, ἀπήνητησεν αὐτῷ ἡ νεάνις, «ἐγὼ γνωρίζω νὰ κρατῶ ἑμαυτὴν, ἀλλὰ συγχωρήσατέ μοι δὲν δύναμαι νὰ βιάσω ἑαυτὴν εἰς τὸ νὰ χύσω δάκρυα διότι, ὡς γνωρίζετε, ἐγὼ δὲν ἠγάπων τὸν . . . συγκατένευσα εἰς τὸ νὰ ἀρραβωνισθῶ αὐτὸν μόνον ὅπως ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν ὑμῶν, ἐθυσίασα ἑμαυτὴν μόνον ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας μου. . . . Γνωρίζω, φιλτάτη μου, εἶπεν ὁ πατὴρ ἀλλὰ τί θὰ εἶπη ὁ κόσμος βλέπων σε ψυχρὰν και ἀδιάφορον; Ἡ ἀπόλεια αὕτη δι' ἡμᾶς εἶνε μεγάλη, τὸ μετ' αὐτοῦ συνοικεσίον θὰ ἐπικωρῆθαι τὰ οικονομικά μας. Τώρα δὲ πῶς θὰ εὕρησ παρομοίαν τύχην; Οἰκοθὴν ἐννοεῖται, ὅτι οὗτος ὁ διάλογος μετὰ τὸν πατέρα και θυγατρὸς ἐγίνετο ἐν τῇ γαλλικῇ γλώσσῃ, ὅπως μὴ ἐννοῶσιν οἱ ὑπρέται και ὁ ἀναγινώσκων τὸ Ψαλτήριον Μονὸν ἐγὼ ἤκουον και ἐνόησα ὅλον τὸν διάλογον. Μετὰ τὸ τρισάγιον ἐπλησίασε τὸν κραββάτον μου και ἡ πρώην μου μελλονύμφος. Αὕτη προσήγγισε τὰ χεῖλη τῆς εἰς τὴν ψυχρὰν μου χεῖρα και ἐπὶ τινὰ χρόνον ἦν κεικλιμένη πρὸς τὸν κραββάτον μου ὡς νὰ μὴ ἠδύνατο νὰ χωρισθῇ ἀπ' ἐμοῦ. Μετὰ βίας τὴν ἀπέσυρον τοῦ κραββάτου μου, τῇ συμβούλευον νὰ μὴ λυπηταὶ πολὺ, ὅπως μὴ ἐλάψῃ τὴν ὑγείαν τῆς, πῆριξ δὲ ἐμοῦ ἤκούοντο αἱ φράσεις. «πολὺ δύσκολον εἶνε εἰς αὐτὴν νὰ τὸν ἀχωρισθῇ, πολὺ τὸν ἠγάπα». Ὡς κοσμικαὶ σχέσεις κατὰ πόσον εἶσθε ἀσθενεῖς και ἀπατηλοί. Ἰδοὺ ἡ φιλία τῶν συνήθων μου, ἰδοὺ ἡ ἀγάπη

τῆς πρώην μνηστῆς μου. Ἐγὼ δὲ ὁ ταλαιπώρος ἄφρων ἠγάπων αὐτὴν ἐμπαθῶς και μόνον ἐξ αὐτῆς ἐξήρτων τὴν εὐδαιμονίαν μου. Ὅτε μετὰ τὸ τρισάγιον ἀπῆλθον πάντες, ἤκουον ἐπὶ τοῦ κραββάτου μου τὸν θρῆνον τοῦ πιστοῦ μου φίλου Στεφάνου, τοῦ ὁποῖου τὰ δάκρυα ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ προσώπου μου «Εἰς ποῖον μᾶς ἀφίεις, περιστέρακι μου, ἔλεγεν οὗτος, τί θὰ γίνωμεν ἡμεῖς τώρα; Σὲ παρεκάλουν νὰ προσφύλαττασαι, ἀλλὰ σὺ παντάπασιν δὲν με ἤκουες. Σὲ κατέστρεψαν οἱ φίλοι Σου διὰ τοῦ οἴνου και τῆς διαφθορᾶς. Τώρα δὲ οὐδεὶς Σὲ λυπεῖται, μόνον ἡμεῖς οἱ δούλοι Σου ἐδυρόμεθα και ὑπνοῦμεν ἐπὶ Σου». Μετὰ τοῦ Στεφάνου ἐκλαιον και τινες δουλοπαροικοὶ μοὶ προσωρινῶς διαμενοντες ἐν Πετροῦπολει. Οὗτοι εἰλικρινῶς με ἠγάπων, διότι ὅτι δὲν τοὺς ἐπέεξα και δὲν ἤξυζαν τὸ ποσόν, ὅπερ κατ' ἔτος μοὶ ἀποδίδον ἐκ τῆς καρπώσεως τῶν κτημάτων μου. Ὁμολογῶ, ὅτι ἐγὼ ἐμπατόν τοῦτο οὐχὶ ἐκ συμπαιθείας πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀμεριμνίας μου, διότι εἶχον χρεῖματα πλείονα τῶν ἀναγκαίων, οὐ μόνον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκαίων ἀλλὰ και πρὸς ἐκτέλεσιν πασῶν τῶ ἰδιοτρόπων και ἐπονειδίστων ἐπιθυμιῶν μου. Ἰδοὺ τοῦ εὗρον ἰχθυ εἰλικρινοῦς ἀγάπης: ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀπλοικῶν, μετὰ τῶν ὑπηρετῶν μου. Ἀναμειβόμενος, τοῦτο τὸ αἶσθημα δὲν δύναται νὰ κληθῇ ἀφιλοκερδές, ἀλλὰ πάλιν ὅσον και ἂν εἶνε ἦτο ἀνυπόκριτον. Ἐπέστη μακρὰ και ἀτελεύτητος νύξ. Ἦρχισα προσεκτικῶς νὰ ἀκούω τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ψαλτηρίου τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦδε μοὶ ἦτο ἀγνωστον, διότι μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς οὐδέποτε εἶχον ἀνοίξει τὴν θεοπνευστον ταύτην βίβλον. «Πρὸς σὲ, Κύριε, κεκράξομαι, ὁ Θεὸς μου, ἐπάκουσον, Κύριε, τῆς δεήσεώς μου. . . Ὁ Κύριος βοηθὸς μου και ὑπερασπιστὴς μου. . . (Ψαλμ. 27, 1-3 και 7). «Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ Σου ἀλέγξης με, μηδὲ τῇ ὀργῇ Σου παιδεύσης με», (Ψαλμ. 37 14, 10-11).—Βαθῶς ἐνετυπουντό ἐν τῇ ψυχῇ μου αἱ λέξεις τοῦ ψαλτηρίου, ἐγὼ νοερῶς ἐπανελάμβανον αὐτὰς και ἐνθέρμως προσηυχόμενη. Ἄπας ὁ παρελθὼν μου βίος ἐξελίσετο πρὸ ἐμοῦ ὡς ἄπλοὺν τι φάσμα κηλιδωμένον ὑπὸ διαφόρων ἀκαθαρσιῶν. Ἀγνωστον τι, θεῖον, ἀμωμον προσήκειεν ἐμὲ, ὑπεσχόμενη νὰ μετανοήσω και νὰ διορθώσω τὴν διαγωγὴν μου, ὑπεσχόμενη νὰ ἀφιερῶσω τὸν ὑπόλοιπὸν μου βίον εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπηρεσίαν, ἐὰν μὲ ἤλεει Οὐδὸς. Ἀλλὰ τί νὰ κάμω, ἐὰν δὲν ἐπανέλθω εἰς τὴν ζωὴν; Τί νὰ κάμω, ἐὰν ὁ φαινόμενός μου θάνατος δὲν παρέλθῃ και με ἐγγώσωσιν εἰς τὴν γῆν ἔχοντα τελείως τὰς αἰσθήσεις; Δὲν δύναμαι τώρα νὰ ἐκθέσω πᾶν ὅ,τι ἠσθάνομην ἐν ταύτῃ τῇ τρομερῇ και ἀλήστῳ νυκτὶ, θὰ σὰς εἶπω μόνον, ὅτι τῇ ἐπαύριον ὁ Στέφανος παρετή-

ρησεν ἐν τῇ κεφαλῇ μου ἐν μέρος τῆς νεανικῆς μου ξανθῆς και οὐλῆς κόμης παντάπασιν λευκανθῆν. Ἀκόμη και μετὰ ταῦτα, ὅτε ἐπῆρχετο εἰς τὸν νοῖν μου ἡ νύξ ἦν διήλθον ἐν τῷ νεκρικῷ κραββάτῳ ἐφρικίων και ψυχρῶς ὑδρῶς με περιέλουεν. Ἐξήμερωσε και οἱ ψυχικοὶ μου ἀγῶνες ἔτι μάλλον ἐπῆξήσαν. Ἦτο γραπτὸν νὰ ἀκούω τὴν θανατικὴν μου καταδίκην. Ὅπισθεν τοῦ κραββάτου μου ἔλεγον, «Σήμερον περὶ τὸ ἐσπέρας θὰ με ἐγείρωσιν, αὐριον δὲ θὰ με ἐναπαύσωσιν ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου Νέβσκι. Κατὰ τὸ πρωῖνόν τρισάγιον, ὅπερ ἐτέλεσαν ἐπ' ἐμοῦ, εἰς πᾶν παρόντων παρετήρησε σταγόναν ἰδρώτος ἐπὶ τοῦ προσώπου μου και ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ ἰατροῦ. Οὐχὶ, εἶπεν ὁ ἰατρός, τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ἐξαιτίας τῆς ἐν τῷ σωματικῷ θερμότητος και παρατηρήσας τὸν σφιγμὸν μου ἐψιθύρισε «δὲν κτυπᾷ ὁ σφιγμὸς σου, ἀναμείνωμεν οὗτος ἀπέθανεν». Ἀνεκφοραστοεῖνε ἡ ἀγωνία μου, ἐπὶ τῷ ὅτι με ἐθεώρουν νεκρὸν, ἀδιήγητος εἶνε ὁ φόβος μου δὲν ἠσθάνομην ἀναμένον τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ κλείωσιν τὸν κραββάτον ἐν ᾧ κείμαι και θὰ τὸν ἐγκαταλείψωσιν ἐν τῇ ψυχρῇ γῇ και δὲν θὰ ἔχω δύναμιν νὰ δώσω νὰ ἐνωθῶσιν οὐτὲ διὰ βλέμματος οὐτὲ διὰ φωνῆς οὐτὲ διὰ κινήματος ὅτι ζῶ και αἰσθάνομαι. Ἐν ταύτοις ἠσθάνομην ὅτι αἱ δυνάμεις μου ἦσαν ἀσθενέστεραι ἢ χθές. Δὲν ὑπάρχει ἐλπίς! Τρομερὰ ἀπλοπίασα με κατέλαθε. Τὸ αἷμά μου συναθροίσθη ἐν τῇ κεφαλῇ μου και ἠσθάνομην τὰ ἐντόσθιά μου ὅτε μὲν συσταλλόμενα ὅτε δὲ διασταλλόμενα ἐκ τῆς καρδίας μου ἐξήρχετο ὀλόκληρος πηγὴ ὀργῆς και κατάρας. . . Ἀλλὰ φανερόν μοὶ κατέστη, ὅτι φύλαξ ἄγγελος με περισφύρουει, ἐσωτερικόν τι αἶσθημα ἐπανελάμβανε τὴν προσευχὴν ἣν ἤκουσα κείμενος ἐν τῷ νεκρικῷ κραββάτῳ. «Θεὸς μου, ἐλέησόν με και φείσθητί μου, ἀπολέσθην, ἀναριθμητὰ εἶνε αἱ ἀμαρτίαι μου, ἀλλὰ τὸ ἔλεός Σου εἶνε ἀμέτρητον. Ἐλέησόν με Κύριε; διότι τὰ ὀστά μου ἐφθάρησαν, δός μοι καιρὸν νὰ ἐξαγνίσω τὴν συνειδήσιν μου, νὰ ἐξαλείψω τὰς κηλίδας τοῦ προτέρου μου βίου. Σὸς εἰμι, σῶσον με! Τοιοῦτοτρόπως προσηυχόμενη ἐκ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς μου καταπορυχόμενος ὑπὸ τῆς προθανάτιου φρίκης. Παρήλθον ὄραι τινες πλήρεις βασάνων και ἀγωνίας, και ἐγὼ πλέον δὲν προσηυχόμενη ὑπὲρ τῆς ἐπανόδου μου εἰς τὴν ζωὴν ἀλλ' ἐζήτουν ἤρεμον θάνατον, ὅστις νὰ με ἀπαλλάξῃ ἐκ τῶν προκειμένων μοι φοβερῶν βασάνων. Βαθυκδὸν ἡ ψυχὴ μου ἠσύχασε διὰ τῆς ἐνθέρμου προσευχῆς, ἡ φρίκη τοῦ βραδῶς θανάτου ἐν τῷ τάφῳ μοὶ παρίστατο ὡς δικαία τιμωρία. Τελείως παρέδωκα ἑμαυτόν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ και ἐν μόνον ἐπόθουν τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν μου. Τοιαῦτα αἰσθή-

ματῶν με κατέλαβον κατὰ τὸ ἑσπερινὸν τρισάγιον, ἵτε εἰ ψάλλται ἐψάλλον κείων εἰμι τῆς ἀρρήτου δόξης Σου, εἰ καὶ στίματα φέρω παισιμάτων οὐκ εὐχρηστον, Δέσποτα, τὸ πλάσμα Σου καὶ καθάρσον τῆ Σῆ εὐσπλαγχνία καὶ τὴν ποθητὴν πατρίδα ἀπόδος μοι, παραδείσου πάλιν ποιῶν πολίτην με». Μετὰ τὸ τρισάγιον οἱ παρεστῶτες ἤγειρον τὸν κράθβατόν μου. Τότε οὗτος ὡς νὰ μὲ ἔσεισεν καὶ ἐκ τοῦ στήθους μου ἐξῆλθεν ἀναστεναγμός. Εἰς τῶν βασταζόντων τὸν κράθβατον εἶπεν εἰς τὸν ἕτερον «ὁ νεκρὸς ὡς νὰ ἀνεστῆναξεν. Οὐχί, τῷ ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος, μόνον οὕτω σοι ἐφάνη». Παρευθὺς τὸ στήθος μου ἀπῆλλάγη τῶν πιεζόντων αὐτὸ σπασμῶν καὶ ἐγὼ ἰσχυρῶς ἀνεστῆναξα. Πάντες ἐπλησίασαν τὸν κράθβατον, ὁ δὲ ἰατρὸς παρευθὺς ἐξέσχισε τὸ ἔνδυμά μου καὶ ἐπιθέσας τὴν χεῖρα του ἐπὶ τοῦ στήθους μου, μετ' ἐκπλήξεως ἐφώνησεν «ἡ καρδία του πάλιν, ἀναπνεύει, ζῆ». Θαυμάσιον περιστατικόν! Ταχέως μετέφερόν με εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἐπέθεσα με ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ἤρχισαν νὰ μὲ ἰθῶσι με διάφορα σπέρτα. Μετ' ὀλίγον ἦνοιξάν τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ διὰ τοῦ πρώτου μου βλέμματος ἠτένισα τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος, ἐκείνην τὴν εἰκόνα, ἥτις (ὡς μετὰ ταῦτα ἔμαθον) ἔκειτο ἐν τῷ ἀναλογίῳ ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς μου. Παταμὸς δακρύων ἔρευσεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ ἐκούφισεν τὴν καρδίαν μου. Παρὰ τοὺς πόδας μου ἵστατο ὁ Στέφανος καὶ ἔκλαιεν ἐκ χαρᾶς, ὅπισθὲν μου δὲ ἵστατο ὁ ἰατρὸς λέγων μοι νὰ ἡσυχάσω. Οὗτος, ὡς φαίνεται, δὲν ἠννόησε τὴν διάθεσιν τοῦ πνεύματός μου. Ἡ βοήθεια τοῦ ἰατροῦ ἦτο μοι ὅλως ἀνωφελής. Ἐν τούτοις ἠυχαρίστησα αὐτόν, ἐπὶ τῷ ὅτι κατὰ τὴν παράκλησίν μου ἐκώλυσε τὴν εἴσοδον ἐν τῷ δωματίῳ μου τῶν περιέργων, ὅπως μὴ με ἀνησυχῶσιν, Ἐν τοιαύτῃ ἀπολύτῃ ἀπομονώσει διήλθον ἐπὶ τινὰς ἡμέρας χωρὶς νὰ ἴδω ζῆνον τι ἄτομον, ἀνάπαυσις καὶ τροφή τῆς ψυχῆς μου ἦσαν τὰ θεόπνευστα λόγια τοῦ Δαυὶδ. Δι' αὐτῶν ἐπέγνωσα τὸν Θεόν, ἠγάπησα Αὐτόν καὶ ἤρχισα νὰ τῷ δουλεύω. Πολλοὶ τῶν συνήθων μοι ἐκ τῆς θύρας ἐκυπτον τὴν κεφαλὴν, ὅπως ἴδωσι τὸν ἀναστάντα νεκρόν. Καθ' ἐκάστην με ἐπεσκέπτετο ὁ πρῶν μου πενθερός. Οὗτος, ὡς φαίνεται, ἐσπούδαζε νὰ μὴ με ἀφήσῃ ἐκ τῶν χειρῶν του. Ἄλλ' ἐγὼ οὐδόλως συγκατένευσα εἰς τὴν πρότασίν του νὰ νυμφευθῶ τὴν θυγατέρα του. Ἡ πρότασις μου φρονιτὶς μετὰ τῆς ἀνάρρωσίν μου ἦν τὸ νὰ κοινωνήσω τῶν ἀρχόντων μυτηρίων. Ὁ ἔμπειρος ἐν τῷ πνευματικῷ βίῳ ἐξομολογητῆς ἱερεὺς Μ. ἦν πνευματικὸς μου πατήρ. Οὗτος με ἐνίσχυσεν ἐν τῇ ἀποφάσει μου νὰ ἀρνηθῶ τῷ ἐπιγείῳ. Ἄλλ' οὐχὶ ταχέως ἠδυνήθη νὰ ἀπὸλλυτοῦν ἐγ-

κοσμίων ἀσχολιῶν. Πρόπαντός ἄλλου ἐσπούδασα νὰ ἀπορρίψω τὴν τιμὴν τοῦ νὰ γίνω γαμβρὸς τοῦ γνωστοῦ ἡγεμόνος. . . καὶ σύζυγος τῆς ὠραιότητος ἐν ὅλῃ τῇ Πετροπόλει νεάνιδος. Μετὰ ταῦτα ἔδωκα τὴν παραίτησίν μου καὶ ἀπέδωκα τὴν ἐλευθερίαν εἰς ὅλους τοὺς δουλοπαροίκους τῆς ἐπαυλειῶς μου, ἐπώλησα ἅπασαν τὴν ἀκίνητόν μου περιουσίαν καὶ ἐφεύρον καλὴν χρῆσιν αὐτῆς, ἐν δὲ μέρος αὐτῆς παρέδωκα εἰς τοὺς νομίμους μου κληρονόμους. Διὰ τιοῦτων φροντίδων διήλθον ὀλοκλήρον τὸ ἔτος. Ἐπὶ τέλους ἀπαλλαγεί τῶν ἐπιγείων φροντίδων, ἐζήτητον ἤρεμον καταφύγιον ἐκλέξας τὴν ἀγαθὴν μερίδα. Διέτριψα ἐν τισὶ μοναστηρίοις καὶ ἐπὶ τέλους μετέβην ἐν τινὶ ἐρήμῳ τόπῳ, ὅπου ὠκοδόμησα μονὴν ἐν ἣ διέρχομαι τὸν βίον μου. Εἰς τὸν πιστόν μου δούλον Στέφανον ἀπέδωκα τὴν ἐλευθερίαν καὶ τῷ ἔδωκα χρηματικὴν ἰμοιβὴν ἐξακοῦσαν πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ γήρατός του, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐδέχθη αὐτὴν καὶ μετὰ δακρύων με παρεκάλει νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλείψω, ζήτων νὰ ἀποθάνῃ πλησίον μου. Οὗτος διήλθε τὸν ὑπόλοιπόν του βίον ἐν τῷ μοναστηρίῳ μου καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα χωρὶς νὰ δεχθῆ τὴν κουράν «Πῶς δύναμαι, ἔλεγεν οὗτος, οὗτος ἐγὼ ὁ ἀνάξιός νὰ γίνω μοναχός; Ἀρκετὰ μοι εἶνε νὰ ἀξιωθῶ νὰ διήγω μετὰ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ». Ὁ συνταξιειδιώτης μου ἱερ. Γ. ἐπέρανε τὴν διήγησίν του διὰ τῶν ἀκολουθῶν λέξεων «βλέπετε, ὅτι ἐν ἐμοὶ κατεδέχθη ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀμαρτωλούς. Ὅπως σώσῃ τὴν ψυχὴν μου ἐκ τοῦ ζωφεροῦ ὕπνου τῆς ἀμαρτίας· ὁ πανάγαθος καὶ φιάνθρωπος Θεὸς ἐγκατέλιπέ με, ὅπως διέλθω διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ θανάτου. Τὸ νεκρὸν μου κράθβατον κατηύγασε τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅπως μὴ ἀποθάνω αἰώνιον θάνατον.

ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ.

Ὁ διάσημος καθηγητῆς Ἑρμ. πρὸς δε εἰδικὸς ἰατρὸς τῶν νευρικῶν ἀσθενειῶν, πρὸ τίνος χρόνου ἐποιήσατο διάλεξιν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Χαϊδελεβέργης περὶ ἐνὸς σπουδαίου ζητήματος τοῦ συγχρόνου ἡμῶν βίου δηλαδὴ περὶ τῆς βαθμιαίας διαδόσεως τῆς νευρικής παθήσεως αἰσθητῆς γενομένης παρ' ἅπασιν τοῖς ἔθνεσιν. Ὡς ἀρχικὴν αἰτίαν τοῦ λυπηροῦ τούτου γεγονότος ὁ Ἑρμ. θεωρεῖ τὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς σχέσεις τῶν χρόνων ἡμῶν, αἰτινας μεγάλῃ ἐξασκοῦσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὡς δευτέρα αἰτία ὑποδεικνύεται ἡ ἀρρηκτος ἀλληλουχία σπουδαίων γεγονότων, κινήων ἰδεῶν καὶ ἀνακαλύψεων, αἰτινας ἐδωκαν ἰσχυρὰν αἰσθητικὴν

εἰς τὰ ἐμπρός τατὰ τὸ δεῦτερον ἡμισυ τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀλλοιώσασαι τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς. Οὐ μόνον τὰ στρατιωτικὰ κατορθώματα, ἡ ἀπροσδόκητος κατὰπτωσις καὶ δὴ ἐξόντωσις τινῶν κρατῶν, ἡ ἀνύψωσις καὶ ἡ ἔνωσις ἐτέρων ἐθνῶν, ἀγορασθεῖσα δι' ἀδράς τιμῆς ἀνθρωπίνου αἵματος, ἀλλὰ καὶ αἱ παρμύγισται ἐκπολιτικαὶ ἐπιτυχίαι, αἱ τελειοποιήσεις, αἱ ἀνκαλύψεις καὶ αἱ παντοειδεῖς νέαι ἐφευρέσεις κατ' ἀνάγκην ἐξήσκησαν ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν ἐφ' ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τῶν λαῶν. Ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν τελειοποιήσεων ἀναμφιβόλως τὸ πρῶτον μέρος κατέχει ἡ κατάλληλος ἐφαρμογὴ τῶν φυσικῶν δυνάμεων πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις ἀρτίζεται εἰς τὴν καταπληκτικὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Περὶ τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἡμίσεως τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀρχεται ἡ ἐποχὴ τοῦ αἵματος καὶ εὐθὺς μετ' αὐτὴν μετ' ἐκπληκτικῆς ταχύτητος ἀκολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐξαισίου ἠλεκτρικῆς δυνάμεως εἰς τὰς παντοειδεῖς ἀνθρωπίνους ἀνάγκας. Ἡ μηχανικὴ καὶ ἡ τέχνη ἐπλούτισαν τὴν ἀνθρωπότητα δι' αἰμοπλοίων, σιδηροδρόμων, μηχανῶν ἀγνωστων τέως, τηλεγράφων τηλεφῶνων καὶ λοιπῶν. Κατὰ τὴν ἐπομένην δεκαετίαν ἅπας σχεδὸν χῶρος ἐκαλύφθη ὑπὸ δικτύων ὁδῶν πρὸς συγκοινωνίαν σιδηροδρόμων, τὴν ταχύτητα καὶ τὴν μεγάλην διάδοσιν τῶν ὁποίων πρὸ ἐνὸς αἰῶνος οὐδ' αὐτὴ ἡ ἀχάλιντος φαντασίας τῶν ἀνθρώπων ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ. Ὡσανεὶ μὴ ὑφίστατο πᾶσι αἱ διαστάσεις τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, ἡ ἀόρατος ἡμῖν μαγικὴ δύναμις συνήνωσε τὰ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου. Μετὰ ταχύτητος τοῦ ἀνέμου μετακινούμενα ἐκ μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἑτέραν καὶ ἀμέσως ἢ ἐμμεσως συνδιαλεγόμεθα μετὰ τῶν ἀκτοίκων τοῦ ἐτέρου ἡμισφαιρίου. Πρὸ τῶν ὁμάτων ἡμῶν προκύπτουσι νέαι μορφαὶ τῆς πνευματικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς βιομηχανίας, ἥτις θέτει εἰς ἐνέργειαν τὰς παρμύγισταις δυνάμεις τῆς φύσεως καὶ κινῶσα ἀπείρους βραχίονας παράγει πλοῦτον περὶ τοῦ ὁποίου οἱ πρόγονοι ἡμῶν οὐδὲ κἀν ἐφηντάσθησαν ποτε. Μετὰ τῶν νέων ὁμοῦ μορφῶν τῆς βιομηχανίας ἐμφανίζεται ἐν ἅπασιν τοῖς εἶδεσι τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ κέρθους συναγωνισμὸς φθάνων εἰς τὰ ἐσχάτα ὅρια τοῦ δυνατοῦ. Νέον μέρος τῆς γῆς, ἡ Ἀμερικὴ, εὐμοιροῦσα ἀνεξάντλητων πόρων καὶ ἐθνικοῦ πλοῦτου, ἀπεκδύεται πρὸς ἀγῶνα κατὰ τοῦ πλαισίου κόσμου καὶ ἐν πολλοῖς ἐκπαιλεῖ αὐτόν. Ὡς τὰ ἄτομα ἴδια, οὕτω καὶ ὀλοκλήρη ἔθνη αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ συγκεντρώσῃ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπάσας τῶν τὰς δυνάμεις ἐν τῷ περὶ ὑπάρξεως πυρετώδει τούτῳ ἀγῶνι. Οἱ τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου μοχλοὶ τῶν ἐθνῶν μετὰ τοῦ πλοῦτου ἐκ τῶν ἀρ-

χικῶν αὐτῶν θέσεων, ὑπὸ τῶν αἰῶνων καθιερωθειῶν. Αἱ οἰκονομικαί, βιομηχανικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ κρίσεις μετὰ πάντων τῶν συνεπειῶν ἐξεγείρουσι τὸν κόσμον ἅτε μὴ περιοριζόμενα ἐν ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ τῇ πόλει ἢ τινὶ μόνον κράτει. Ἡ θαυμασιὰ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων μετὰ πάντων τῶν λυπηρῶν ἀποτελεσμάτων, ὁ σχηματισμὸς νέων βιομηχανικῶν κέντρων πληρουμένων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τῆς τριγῆς τῆς κοινωνίας (drolétariat), ἅπαν τοῦτο λίαν βλαβερῶς κατ' ἀνάγκην ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Γενομένου λόγου περὶ τῆς νευρικότητος τῆς ἐποχῆς ἡμῶν δεόν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αὐτὴ ἡ λέξις νευρικότητος (nerveuse) διαφόρως ἐξηγεῖται ὑπὸ τε τῷ εἰδικῶν καὶ μὴ παθολόγων. Ἡ λέξις «νευρικός» ὑπὸ πολλῶν ταυτίζεται πρὸς ἔννοιαν ὅλως διαφόρου φύσεως. Δὲν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν, ὅτι ἡ λέξις «νευρικότητος» ἐκφράζει πάντα ἐκεῖνα τὰ φαινόμενα τῆς ἰσχυραῖς ἐξεγέρσεως ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες κατὰ τὸ φαινόμενον εἶνε ὑγιεῖς καὶ κατάλληλοι πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν. Ἡ ταχύτης ἡ ἀνησυχία ἐν ταῖς κινήσεσι ἢ ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἡ ταχέως ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν ἐντυπώσεων παραγενομένη ἐξεγέρσις, ὁ φόβος πρὸ τῶν ἀσημάντων ἀντιξέων περιστάσεων τοῦ βίου, ἡ ἀνατιολόγητος μεταβολὴ τῆς διαθέσεως τοῦ πνεύματος, τὸ αἰσθηματῆς κοπώσεως ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἢ ταχέως διέγερσις τοῦ συναισθήματος, ἡ ἀϋπνία καὶ πάντα τὰ παρόμοια τούτοις φαινόμενα δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς συμπτώματα τῆς ἀσθενείας, ἅτε μετ' οὐ πολλῆς δυσχερείας ὑπενεγκόμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χαρακτηρίζονται τοὺς εὐμοιροῦντας ἐκτάκτων πλεονεκτημάτων ἀνδρας. Τὰ μνημονευθέντα φαινόμενα εἶνε βαθμίαις μόνον ἀγούσαι εἰς τὴν ἀσθενείαν, χρησιμεύουσαι ὡς μετὰ ζῶσαι μετὰ τῆς ὑγιείας καὶ τῆς νόσου, πολλὰς δὲ καὶ εὐνοϊκῶν ἔδωκε πρὸς διάδοσιν αὐτῆς. Ταῦτα εὐγλώττως καταδεικνύουσιν, ὅτι ἡ ὑφ' ἡμῶν ἀποδιδρομένη τῇ ἐποχῇ αἰτίαις ἐπὶ τῇ νευρικότητι εἶνε ἀληθῆς, ὅτι πραγματικῶς ὁ σύγχρονος ἡμῶν τρόπος τοῦ ζῆν δὲν δύναται νὰ μὴ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῇ μετατροπῇ αὐτῆς εἰς ἀσθενείαν. Ἐν τῇ ἐρευνῇ τῶν νευρικῶν παθήσεων ἀπαντῶσιν ἀσθενεῖαι διαφόρων τάξεων, τῶν ὁποίων τινὲς μὲν πρὸ πολλοῦ ἦσαν γνωσταὶ τῇ ἐπιστήμῃ, ἕτεροι δὲ μόλις ἐπ' ἐσχάτων ὑπ' αὐτῆς ὠρίσθησαν καὶ ἐταξινόμηθησαν. Κατὰ πρῶτον ἀπαντῶσιν: ἡ ὑστερία, ἡ ὑποχονδρία, καὶ ἡ ἐπὶ μᾶλλον διαδοθεῖσα ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἐπιμελῶς ἐρευνηθεῖσα νευρασθένεια, ἡ ἀϋπνία, ὁ χορὸς τοῦ ἀγίου Βίτου, ἡ Βαζεδόβειος νόσος, αἱ ποικιλόμορφοι ψυχώσεις, ἡ ἐπιληψία κτλ. Ἡ ἐπὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ παρόντος διαδεδομένη εἶνε ἡ ὑστερία, γνω-

στη έτι κατά τους αρχαίους χρόνους, αλλά κριδώς όρισθεϊσα μόλις έπ' έσχάτων. Αύτη ως χαρακτηριστικά γνωρίσματα έχει την συχνή επανάληψιν των άλγηδόνων εν τή κεφαλή, τας νευραλγίας, αναισθησίαν, την βλάβην των αισθητηρίων όργάνων, την παράλυσιν, τους σπασμούς, τους ιδιοτρόπους νευριπαροξυσμούς ιδίως παρά ταις γυναίξιν άλλ' έπ' έσχάτων και παρά τοις άνδράσι. Μετά ταύτα έρχεται ή ύποχονδρία μετά των γνωστών τής συμπτωμάτων, τής δυσθυμίας, του δέους πρό τής ασθeneϊας, τής άπαισιοδοξου έρμηνεύσεως των άσχημάντων φυσικών όδων, άτινα αδύνατον να μη θεωρηθώσιν ως διατάραξις τής πνευματικής ισοροπίας και επί τέλους ακολουθει ή νευρασθενεια μετά τής συνεχούς εξεγέρσεως, τής κοπώσεως, τής εξασθενήσεως πάντων των όργάνων του νευρικού συστήματος και τής παραλυούσης τήν ανθρωπίνην ενεργειαν και ικανότητα επηρεϊας.

Επί των χρόνων ήμων μεγάλην σπουδαιότητα κέκτηται ή νευρασθενεια, όποτι αύτη εϊνε ή μάλλον διαδεδομένη και σοβαρώτατη των δυοετέρων άνω μηχανοευθειών νόσων, αύτη παραπέμπει εις τους ειδικούς περι τά νευρικά νοσήματα ιατρούς τους πλείστους των ζητούντων άπαλλαγίην εκ των βασάνων των ενεκα ταύτης πληθυσ ασθενών δεομένων αναπαύσεως και διασκεδάσεως πληροϋσι κατά το θέρος τας παραλίους πόλεις και πάντα τά όρεινά και δασώδη θελκτικά τόπια (curati). Εάν επί του παροντος γίνε ται λόγος περι τής νευρικότητας ως ασθeneϊας εν τή κυρία τής λέξεως σημασία δέον να ύπονοηται ή νευρασθενεια. Η λέξις «νευρασθενεια» δηλοϋ άπλώς τήν εξασθενήσιν των νευρων. Αλλ' αύτη ή ασθενεια δέν συνίσταται μόνον εις τήν εξασθενήσιν του νευρικού συστήματος, αύτη χαρακτηρίζεται ιδία υπό τής διαθέσεως προς τον κάματον και προς τήν ανικανότητα εκτελέσεως βαθμηδόν ή επί τινος φοράς κατά συνέχειαν όρισμένης τινος διανοητικής ή φυσικής έργασιας, μοιολογι αύτη ή έργασια να επιτυχάνη εις τους μη νευρασθενικούς διαμίας ή επί βραχύν μόνον χρόνον. Ως σπουδαίον γνωρίσμα τής νευρασθενειας εϊνε ισχυρά εξέγερσις του νευρικού συστήματος ενεκα άσχημάντων άφορμών, αίτινες εν τω υγιει όργανισμω ουδεμίαν θά εξήσκουν επιροήν. Το ρηθέν δύναται να σαφηνισθ ή διά τινων παραδειγμάτων. Ο υγιής άνθρωπος αισθάνεται ισχυράν κόπωσιν μετά μακρόν περίπατον, άλλ' αύτη έντελώς παρέρχεται μετά τινα ανάπαυσιν, άλλ' όταν ή κόπωση καταλάβη τον άνθρωπον μετά τινα άσήμαντον έντασιν των δυνάμεών του και δέν παρέρχεται έντελώς ή κατ' άλλγον μετά πολυχρόνιον ανάπαυσιν, τότε δέον να εκλάβωμεν τουτο ως γνώρισμα τής νευρασθενειας. Έκαστος

ήμων μετ' ισχυράν έντασιν των διανοητικων του δυνάμεων, μετ' βαρυθυμίαν ή άπνίαν θά εδοκίμασεν αδυναμίαν, ανικανότητα προς διανοητικην έργασίαν ή εκδήλωσιν τής βουλήσεώς του, συμπτώματα συνοδευόμενα πολλάκις υπό κεφαλαλγίας. Απαν τουτο εύκόλως παρέρχεται, όταν ο άνθρωπος υγιής ών άλλγον άνταυθ ή. Αλλ' εάν τουτο δέν παρέλθη ή παρέρχεται εξ άσχημάντων αιτιών, εμφανίει νοσηράν κατάστασιν. Όταν αί φροντίδες, ή λύπη, ή επείγουσαι σπουδαιαι αποφάσεις αφαιρούσι τοσούτον τον νουν εϊνε φυσικόν, άλλ' εάν ή άγρυπνια εξακολουθ ή επί μακρόν χρόνον ή παρέρχεται εξ άσχημάντων αιτιών, τότε δέον να εκλαθωμεν τουτο ως συμπτωμα τής νευρασθενειας. Εάν τις αισθανθ ή ισχυράν πόνον, όταν ανερχόμενος εις απόκρημον τόπον παρατηρήσιν κάτω του άδυσσον εις τήν όποιαν απροσέκτως αν βαδίξη, δύναται να κατακρημνησθ ή, ή όταν εύρισκόμενος εν τινι δάσει καταληφθ ή υπό καταγίγδος μετά θροντών και κροσσών, τότε ο φόβος του εϊναι ευεξήγητος, άλλ' όταν ο φόβος καταλάβη αυτόν εύρισκόμενον εν πεδιάδι ή άπλώς παρατηρήσιν τα ομίχλην τινά εν τω αύρανω, τουτο ήδη εϊνε συμπτωμα τής ασθeneϊας. I. Δ. Δ.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Το παρελθόν έτος αί Ρωσικαι έφημερίδες ειχον δημοσιεύσει, ότι εν Σαοκτόβω (Ρωσία) διατρίβει εις Γάλλος ο πολιωτέρος πάντων των γερόντων τής υφήλιου ονομαζόμενος Νικολάς Σάβεν ή (ρωσιστί προφερόμενον) Νικολάη Σάβιν, όστις συμμετέσχ τής εισπρατεϊας Ναπολέοντος του πρώτου κατά τής Ρωσσίας και ήγμωκτίσθη υπό των Ρώσων κατά τήν διάβασιν του ποταμού Μπερζίν. Έκτοτε ούτος διαμένει εν Ρωσία λαμβάνων σύνταξιν. Αν και πολλάκις προσεκληθ ή να επιστρέψ η εις τήν πατρίδα του, ήρηθή να πράξη τουτο μη στέργων να αποχωρισθ ή τής δευτέρας αυτού πατρίδος ενθα έχει τρισεγγόνους και όπου διέτριφεν 82 έτη. Ούτος μοιολογι επί των ώμων του έχει περίπου 126 έτη διατρεί σώς τας φρένας του και απολαύει άμείαις υγείας. Το έκτακτον τουτο φαινόμενον τής μακροβιότητος ως και έτερα παρόμοια περι των όποιων κατά διαφόρους καιρούς επηϊήσαντο λόγον αί έφημερίδες και τά περιοδικά παρέσχεν άφορμήν να διεγερθ ή εκ νέου το αρχαϊον ζήτημα, περι του πόσον χρόνον δύναται να διαρκέσ η συνήθης βίος του ανθρώπου και περι του αν ούτος υπό τον σπυερνόν τρόπον του ζην τής εκπολιτευθείσης ανθρωπότητος δύναται να φθάσ η μέχρι των έ-

σχάτων όριον. Εάν θεωρήσωμεν, κατά τον ψαλμωδόν, τήν εκατονταετη ήλικίαν ως έγγραφάτην προς το έσχάτον τέμα τής ζωής του ανθρώπου, δέον να παραδεχθώμεν, ότι οι επίζωντες τοσούτον χρόνον δέν εϊνε ούτω σπάνιοι ως κοινώς νομίζεται, ότι εν τινι χώρα δυσκόλως δυνατόν να ύπολογισθ ή ο αριθμός των μακαρίων τουτων μακροβίων, εν έτέρα δε χώρα π. γ. εν τή Δύσει, όπου πρό πολλού χρόνου εισήχθησαν τά ληξιαρχικά βιβλία εύκόλως ως έγγραστα προσδιρίζεται ο αριθμός των εκατονταετων γερόντων. Ο γνωστός ανθρωπολόγος Siinix, επεραδόμενος επί μάλλον ή ήττον ακριβών δεδομένων συμπεραίνει, ότι τήν σήμερον εν τή Δυτικη Ευρώπ η εξ 100 χιλιάδων άρρένων βρεφών αί 17 χιλιάδες εϊνε πιθανόν να ζήσωσιν έως 70 έτη, 5-6 χιλιάδες έως 80 έτη, 569 έως 90 έτη, και 9 έως 100 έτη, εκ δε 100 χιλιάδων νεογενήτων θηλέων εϊνε πιθανόν αί 21 χιλιάδες να ζήσωσιν έως 70 έτη, 6-7 χιλιάδες έως 80 έτη, 555 έως 94 και 11 έως 100 έτη.

Αλλ' ή εκατονταετης ήλικία εϊνε άρα γε το σύνθετο τέμα τής ζωής του ανθρώπου ή δέον το όριον τουτο γα συντομευθ ή η μεγαλυθη; Διαφοροι επιστήμονες διαφόρω άπαντώς εις τήν ερώτησιν ταύτην. Πολλοι ανθρωπολόγοι μέχρι του νυν έτι θεωρούσιν ως άλλάνθηστον τήν ύπό του Βυφώνος (Buffon) εξεγεθησαν γνώμην περί του ότι το κανονικόν όριον τής ζωής των τε ανθρωπων και των ζώων εξάκις ή επτάκις μεγαλείτερον τής περιόδου καθ' ήν ούτοι εξικνούνται εις τήν τελείαν των ανάπτυξιν. Έτεροι πάλιν όμογνωμοϋσι τω Γαλλεριω, αποφνημένω, ότι το κανονικόν όριον τής ζωής των τε ανθρωπων και των ζώων εϊνε εξάκις ή επτάκις μεγαλείτερον τής περιόδου καθ' ήν ούτοι εξικνούνται εις τήν τελείαν των ανάπτυξιν. Έτεροι πάλιν όμογνωμοϋσι τω Γαλλερω, αποφνημένω, ότι το κανονικόν όριον τής ζωής του ανθρώπου εϊνε πλέον ή οκτάκις μεγαλείτερον τής περιόδου τής αναπτύξεώς του. Επί τέλους ύπάρχουσι τινες, οϊτινες ακολουθούντες τω Φλουράνς, ισχυρίζονται ότι ή διάρκεια τής ζωής μόνον πεντάκις υπερβαίνει τήν περίοδον τής ανάπτυξεως.

Κατά τας περι τουτου του ζητήματος έρευνας ο χρόνος τής αυξήσεως και φυσικής ανάπτυξεως παρά διαφόροις λαοις εϊνε έτι μακρότερα ή έφ' όσον κατ' αρχάς ενομιζετο. Εν τω χρόνω ο Βυφών έζη και έτι βραδύτερον υπετίθετο, ότι ή αυξησις και ή ανάπτυξις λήγουσιν εν τω χρόνω, οτε ο άνθρωπος και το ζώον καθίστανται ικανοι να παράγωσιν όμοιως έαυτοις, δηλαδή έθεωρεϊτο ως μέσο όρο; τής αναπτύξεως διά τε τοός άνδρας και τας γυναίκας το έκατον έκτον έτος τής ήλικίας και έπομένως

ως τελικόν τέμα τής ζωής του ανθρώπου ώρίζετο κατά μεν τον Βυφώνα τα 96-112 έτη, κατά δε τον Γάλλερων 128 έτος, κατ' δε τον Φλουράνς το όγδοηκοστόν. Ούτοι οι αριθμοι πράγματι κατεδείχθησαν ακριβεις. Και οι μεν όπαδοι του Βυφώνος ισχυρίζοντο, ότι, οι υγιεις και εύαστοι άνδρες, διάγοντες έγγρατ ή και υγιεινόν βίον πολλάκις επίζωσι μέχρις 90 ετων, οι δε του Γαλλερου διετείνοντο, ότι εάν μέχρι τής σήμερον ο άνθρωπος εβίου καθ' εν οι εν τή Παλαια Διαθήκη μνημονευόμενοι Πατριάρχαι, εύκόλως θά επέζη επείκεινα των εκατον ετων. Επί τέλους οι όπαδοι του Φλουράνς απεφήναντο, ότι οι επίζωντες τα 80 έτη εϊνε εξαίρεσεις και ύπεσθήριζοι τουτον τον ισχυρισμόν επί του περιστατικού, ότι οι μακροβιούντες μόνον εν εξαίρετικαις περιπτώσεσι διατηρούσι πάσας τας δυνάμεις και ικανότητάς των εν τω μέτρω. Εν τουτοις ή επιστήμη τήν σήμερον απεδείξεν, ότι αί γνώμαι του Βυφώνος, Γαλλερου και του Φλουράνς, αν και μέχρι τινος σημείου έχονται αληθείας, εϊνε ανακριβεις. Η ανθρωπολογία τήν σήμερον διδάσκει, ότι οτε ο άνθρωπος και το ζώον εξακολουθούσι να αυξάνωσι και να αναπτύσσονται και μετά τον χρόνον εν παράγουσιν εις φως 5-6 κήματα. Κατά τας έρευνας του ιατροϋ Σαρπριε και αυτοι έτι οι τής νοτίου Γαλλίας κάτοικοι, οϊτινες ενωρίτερον των λοιπων αυξάνουσι, μόνον μετά τα τριακοντα έτη παύουσιν να αυξάνωσιν, οι δε τής βορείου Γαλλίας Γάλλοι, κατά τας παρατηρήσεις του Τοπινάρ και Κολινιόν αυξάνουσι μέχρι του 35 έτους τής ήλικίας των. Το ιδιον συμβαίνει και εν Ρωσία, Γερμανία, Βελγίω, Αγγλία, Σουηδία και λοιπαις χώραις τής βορείου και τής μέσης Ευρώπης, Υπό τοιούτους όρους, οι ύπολογισμοι του Βυφώνος, του Γαλλερου και του Φλουράνς, θά μās δόσωσι τοιούτους αριθμούς, οϊτινες πολύ απέχουσι των φαινομένων του συνήθους βίου, δηλαδή, κατά τον Βυφώνα, το τέμα τής ζωής του ανθρώπου θά κυμαίνεται μεταξύ 185 και 245 ετων, κατ' δε τον Γάλλερων μεταξύ 240 και 290 ετων, και κατ' τον Φλουράνς μεταξύ 150 και 175 ετων.

Αλλ' εδόντες κατ' μέρος τους ύπολογισμούς και τας ύποθέσεις και εισερχόμενοι εις τήν πραγματικότητα, θά ιδωμεν επί τή βάσει των γεγονότων, όπόσον δύναται να ήτο όριον τής ανθρωπίνης ζωής. Διά τουτο πρό παντός άλλου δέον να εξερευνηθ ή εκ των στατιστικων εν όποια ήλικία ο άνθρωπος αποθνήσκει ουχι εκ τυχαίου θανάτου επελθόντος εκ ταύτης ή εκείνης τής ασθeneϊας, άλλ' εκ φυσικου, εν πλήρει σημασία τής λέξεως, δηλαδή εκ τής τελείας αδυνατήσεως του σώματος και τής τελείας άπωλειας

των ζωτικῶν δυνάμεων. Ὡς ἀποφαινεται ὁ ἰα-
 τρὸς Νέβελ, δέον νὰ ἀναγνώσωμεν μετ' ἐκπλήξε-
 ως ὅτι οὔτε ἐν ταῖς βιογραφίαις τῶν πολιῶν
 γερόντων, οὔτε ἐν ταῖς ἐπισήμοις εἰδήσεσι περὶ
 τοῦ θανάτου αὐτῶν, δηλαδὴ οὐδαμῶς ἀναφέρε-
 ρεται περὶ θανάτου προσθόντος ἐκ τῆς τελείας
 ἀπωλείας τῶν ζωτικῶν δυνάμεων τῶν γερόντων.
 ἀλλὰ πάντοτε ἀναφέρεται, ὅποιαδήποτε καὶ
 ἂν εἶνε μᾶλλον ἢ ἥττον τυχαία αἰτία τοῦ θανά-
 του αὐτῶν. Οὕτω π. χ. ὁ Θωμᾶς Πάρ, ὅστις
 ἐγεννήθη τὸ 1483 καὶ ἀπέθανε τὸ 1635, δηλ.
 ἔζησε 152 ἔτη, ἀπέθανεν ἐκ τούτου, ὅτι ὁ βα-
 σιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Κάρολος ὁ πρῶτος πληρο-
 φορηθεὶς, ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ του ζῆ τοιοῦτος πο-
 λιὸς γέρων, τὸν προσεκάλεσε παρ' ἑαυτῶ καὶ τὸν
 ἐρίλησεν ὁ δὲ δυστυχὴς γέρων μὴ συνήθισας νὰ
 φιλεῖται εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν ἀπέθανεν
 ἐκ τούτου, ὅτι ὁ στόμαχός του δὲν ἠδύνατο νὰ
 χωνεύσῃ τὰ πολυποικίλα φαγητὰ δι' ὧν τὸν ἐ-
 φίλευον. Ὁ γέρων Δζένικινς ἐκ Νέας Ἰόρκης,
 ὅστις ἐγεννήθη τὸ 1501 ἔτος καὶ ἀπέθανε τὸ
 1670 δηλ. ἔζησε 170 ἔτη. ἀπέθανε διότι ἐξ
 ἀπροσεξίας ἐκρύωσε. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ
 παρόμοια παραδείγματα, δέον νὰ ἀναγνωρίσω-
 μεν, ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ διαρ-
 κῆσῃ ἔτι μακρότερον χρόνον, ἐὰν οὗτος εὐμοιρῆ-
 σαις ὑγιῶς κρᾶσεως διάγη βίον τακτικὸν καὶ
 σώφρονα, ὅστις τελείως νὰ συμφωνῇ πρὸς τὴν
 ἰδιοσυγκρασίαν του καὶ προφυλάττῃται ἀπὸ
 πάντων τῶν ἐπιβλαβῶν ἐπιρροῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς
 του. Μακρόβιος ἐνίοτε δύναται νὰ ᾗ καὶ τοιοῦ-
 τος βίος, ὅστις ἀγωνίζεται τὸν περὶ ὑπάρξεως
 ἀγῶνα καὶ ὑποσκελίζει τὰ παρεμπύπτοντα ἐμ-
 πόδια. Ἐν τῇ ἐν Παρισίοις Σαλπετριῆρ π. χ.
 ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον διαμένει ἐν τῷ τη-
 ματι γηροκομουμένων ἢ γραία Σιμωνέ, 101 ἔ-
 τους γυνή. Αὕτη μέχρι πρὸ δύο ἔτων διαρκῶς
 εἰργάζετο καὶ διακαῶς ἠσθάνθη ὅτι ἀδυνάτισε
 καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο κα-
 θιδρυμα τῶν Παρισίων, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον
 περιθάλλεται. Ἐν τῇ κλασικῇ ἀρχαιότητι ἀπαν-
 τῶσι πολλὰ παραδείγματα μακροβίων, ἀτινα
 καταδεικνύουσιν, ὅτι τινὲς εἶχον θαυμασίαν ἰ-
 κανότητα νὰ διαφυλάττωσι τὰς φυσικὰς τῶν
 δυνάμεις. Οὕτω π. χ. ἐν τῇ Ῥώμῃ ἔζων δύο
 ἡθοιοὶ γυναῖκες, αἵτινες μέχρι τῆς ἑκατοντα-
 ετοῦς ἡλικίας τῶν παρίστανον ἐν τῷ θεάτρῳ.
 Ἡ ἱστορία ἀναφέρει, ὅτι ἡ χορεύτρια Γαλέρα
 Κοπιόλα ἔχουσα 99 ἔτη ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς
 ἐξέπληξε τὸν Πομπήιον, ὅστις ἔθεάτο αὐτὴν
 ἐπὶ τῆς σκηνῆς τεχνικῶς καὶ μετὰ χάριτος χο-
 ρεύουσαν, ἢ δὲ διάσημος ἡθοιοὺς Λιουσία
 παρίστανεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐπὶ 98 ἔτη κατὰ
 σειράν. Ἐκ τῶν ἐγγυτάτων ἡμῖν χρόνων ἀξίος
 μνείας εἶνε ὁ Δανὸς ναυτικὸς Δράκνεβεργ, ὅστις
 ἔχων 91 ἔτη ἐπὶ τῶν ὤμων του μετὰ μεγάλης

ὡς γαλῆ εὐστροφίας καὶ εὐκολίας ἀναρριχᾶται
 ἐπὶ τῶν ἰστών τοῦ πλοίου, ἐν ἡλικίᾳ δὲ 111 ἐ-
 νυμφεύθη, ἑκατοντριακοντούτης δὲ ἐχέρευσε καὶ
 ἀπαξ κατὰ τὸν χρόνον τῆς χηρείας τῆς τῆ συν-
 ἔβη ἐν περιστατικὸν ῥωμαντικοῦ χαρακτῆρος.
 Ὁ οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἀποθανὼν ἄλλος διά-
 σημος χημικὸς Σεβρέλ παρίστην ὑμῖν ἀξιοση-
 μείωτον παράδειγμα ἀνδρός, ὅστις μέχρι τῆς
 103ης ἡλικίας του διετήρησε τὴν φαινομενικὴν
 του μνήμη, τὴν ἰκανότητα καὶ τὴν κλίειν πρὸς
 τὴν μελέτην καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του δὲν ἐγ-
 κατέλιπε τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν (τὰ καθήκον-
 τὰ του ὡς καθηγητής.) Ἄπαντα ταῦτα τὰ δι-
 δόμενα ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ θεωρῶμεν ὡς ὄριον
 τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἑκατονταετῆ ἴσως
 δὲ καὶ ἔτι μακροτέραν ἡλικίαν. Ὅσον δὲ ἀφορᾶ
 τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν μνημονευθέντων ἐπιστα-
 μόνων, (τοῦ Βυθῶνος, Γαλλέρου καὶ Φλου-
 ράνς) οὗτοι ἀποδεικνύονται ἀληθεῖς καὶ ἐφαρμό-
 ζονται μόνον ἂν καὶ οὐχὶ τελείως ἐπὶ τῶν γα-
 λακτοφόρων ζῶων, περὶ δὲ τῶν πτηνῶν π. χ.
 οὐδὲν δύναται νὰ ἐπαληθεύσῃσιν. Ἐπὶ τῇ
 βᾶσει τούτων τῶν ὑπολογισμῶν τὸ τέλος τῆς
 ζωῆς τινῶν πτηνῶν π. χ. πάντων τῶν ἀρπακτι-
 κῶν δέον νὰ περιορισθῇ μέχρι 16 τὸ πολὺ 20
 ἔτη, ἐν τούτοις ἐν τοῖς χρονικαῖς τινων ζωο-
 λογικῶν κήπων εὐρσκομεν μνημονευόμενα πα-
 ραδείγματα ζωῆς πτηνῶν ὑπεράνω τῶν ἑκατὸν
 ἐτῶν. Οὕτω π. χ. εἰς ἀετὸς συλληφθεὶς τὸ
 1704 καὶ τεθεὶς ἐν τῷ ζωολογικῷ κήπῳ τοῦ
 ἀνακτόρου Σεμπρουν ἐν Βιέννῃ, ἀπέθανε τὸ
 1822 δηλ. ἔζησεν ἐν περιορισμῷ 118 ἔτη.
 Κατὰ δυστυχίαν ἢ ἐπιστήμη ἀκόμη δὲν δύ-
 ναται νὰ ὑποδείξῃ ἡμῖν τὸν τρόπον καθ' ὃν
 νὰ δυνάμεθα νὰ ζῶμεν ἐπὶ 100 ἔτη. Ἀναμφι-
 βόλως ὑγιῶς καὶ θεωρητικῶς σκεπτόμενοι δέον
 νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐὰν ζῶμεν μέτριον καὶ
 τακτικὸν βίον δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ ἔ-
 χωμεν μακρὸν βίον ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὑπάρ-
 χουσι πολλὰ γεγονότα, ἀτινα φέρουσιν εἰς ἀπελ-
 πισίαν τὸν ἀνθρωπον καὶ δεικνύουσιν, ὅτι οἱ ἀν-
 θρωποι δύναται νὰ ζήσωσι μακρὸν χρόνον μο-
 λονότι διάγουσι λίαν ἀτακτον καὶ ἀνεγγρατῆ
 βίον. Οὕτω τινὲς ἀνθρωπολόγοι ἰσχυρίζονται,
 ὅτι δύναται ὁ ἀνθρωπος νὰ ζῆσῃ μακρὸν χρόνον
 ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ ὑπκνδρευθῇ καὶ νὰ μὴ ἀπο-
 κτήσῃ πολλὰ τέκνα· ἀλλὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ-
 τον ἀποδεικνύει ἀβάσιμον τὸ παράδειγμα τῆς
 μνημονευθείσης γραίας Σιμωνέ καὶ ἄλλων τινων
 γραιῶν αἵτινες ἦσαν ὑπανδρευμένοι καὶ εἶχον
 ἀποκτήσει πολλὰ τέκνα. Ὁ Ἴρλανδὸς Ὀνέιλ
 ἐπτάκις ἐνυμφεύθη, ἔσχε πολλὰς ῥωμαντικὰς
 περιπετείας καὶ ἔζησε μέχρις 139 ἐτῶν. Ἄλ-
 λοι λέγουσιν ὅτι ἡ κατάχρησις τῶν αἰνοπνευμα-
 τῶδων καὶ ἐν γένει τῶν ἐρεθιστικῶν ποτῶν
 συντομεύει τὴν ζωὴν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀνασκευ-

ἀζεταί δια διαφορῶν παραδειγμάτων. Οὕτω παραδοχὴς τοῦ περὶ τῶν Ἰρλανδῶν νομοσχεδίου π. χ. ἡ ἑκατοντούτης γραία Ἐλισάβετ Λιουριέου (Bill) τὸσόν πολὺ ἤγαπα τὸν κατὸν ὥστε ἀπὸ τῆς νεανικῆς τῆς ἡλικίας ἐσυνείδησε νὰ πίνῃ 50 ζύ-
 ρισ καὶ κατὰ μικρὸν ἀπεμακρύνετο τοῦ συστή-
 πελᾶ τὴν ἡμέραν. Ὁ γενοσργὸς Ἰσπανοῦ ἐξ ἑσποματος τῶν λῶρῶν (Torisme) καὶ προσῆγγιζεν
 σὰς 120 ἔτη, πάντοτε ἐμεθύεν ὁ δὲ διάσημος μέθυρος τοῦ Λονδίνου, ὁ Μορουν, ἐπὶ 190 διέμενον ὁ αὐτός, δηλαδὴ δεκακῶς ἀρσοιωμέ-
 ἔτη, πάντοτε ἐμεθύεν, οὕτως ὥστε τῷ συγέθεσαν νος εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ δόγμα, ὡς ἦν
 ἐπιτάσιον ἐπιγράμμα ἐν ὃ σκοπτικῶς ἀνεφεροτο διαθεθεμενῶσ ὅταν ἐξῆλθε τοῦ Κολλεγίου
 ὅτι ἐπὶ σλοζλοπια 120 ἔτη ματαίως ὁ θάνατος (Cristi Church). Βίλικρινῆς ἄν φίλος τῆς Ἀγ-
 ἀνεμετο τὴν ἐκ τῆς μῆθης ἀνάνισιν τοῦ Μπροουν γλιγκανικῆς Ἐκκλησίας, οὗτος πρὸ πάντων ἀλ-
 διά νὰ λάσῃ τὴν ψυχὴν του. Κατὰ τινὰ λίαν διαδεδομένῃν μετὰ τῶν ἐν Λονδίνω χειρογραφοτῆσ ἀδασκαλικῆσ αὐτῆσ. Τοιοῦτοτρόπος δύνα-
 κτῶν διήγησιν ἀπαξ ὁ Μπροουν ἀπροσδοκῶσ ἀπέπεσε νὰ ἐκνοσητὸ μέγα ἐνδιάφερον ὅπερ
 ἀνεκλύεν ἐκ τῆσ μῆθης, ἐνώμσε καὶ ἀπέθανεν ἀδεδείκνσε καὶ δεικνύει ὁ Γλάδστον περὶ τῶν
 Ἀναμφιβόλως ἀπασαῖ ἀπασομαῖ ἀναμφιβόλως Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν συμπαθείαν του
 εἶνε ἐξαισερικῆ καὶ ὑπεροβικῆ, ὁ δὲ ἐγκατατῆσ ὑπερῆσ ἰδέασ τῆσ προσεγγίσεως τῆσ Ἀγγλι-
 καὶ σῶφρον ἀνθρώπος εἶνε τρισησότεραν ἐλπίδα ἀνακτικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τῆσ πρώτης. Ἡ τοῦ
 νὰ ζῆσῃ μακρότερον βίον ἢ ὁ μέθυρος, ἐν τῷ Γλάδστον αὐτῆ ἐχέσις πρὸς τὴν Ὀρθοδοξί-
 τοῖσ ἀναμφιβόλως ὑπαρχουσι καὶ ἐπὶ τῆσ ἀίσις τῶν κατῆρικῶσ ἐπεδρασε ἐπὶ τῶν θεολογικῶν
 ἐξ ὧν ἐξάρταται ὁ μακρὸς βίος, τῆσ ὁποίας ἀναμφιβόλως ὡς καὶ ἐπὶ τῆσ πολιτικῆσ
 τυχῶσ ἡμεῖσ γνωρίζομεν καὶ αἵτινες ἔσασ κατ' ἑσπου ἐνεργείας. Αὕτη τῷ παρῆσχε τὴν κλειδα τῆσ
 πτοναῖ ἐν τῷ ημετέρω ὀργανισμῷ. Οὕκ ἀσῆσκατανοήσεως γνωστῶν τινων ζητημάτων καὶ
 μαντῶσ αἰτία τῆσ μακροβιότητος εἶνε ἡ ἀποδείξεσιν αὐτὸν εὐνοικῶσ πρὸς τοὺσ Ὀρθοδόξους,
 κληρονομικῆ εὐκρασία διότι ἀπαρτῶσ καλλῶσ ἡ ὑπαρξίς τῆσ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, μὴ ἀνακα-
 παραδείγματα ἐν οἷσ βλέπομεν αὐτῶ μακροβιότησ γνωρίζομεν τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πάπα ἀριθ-
 τῆσ διαδοχικῶσ μετεδίδετο ἐκ τοῦ πατῆρος εἰς κρμούσε δὲ πολλὰ ἑκατομμύρια πιστῶν ἂν πρὸ
 τὰ τέσσα, εἰς τῶν παπῶν εἰς τοὺσ ἐγγόνουσ αὐτῶν ἀματῶν τοῦ Γλάδστον, τὸ ἰσχυρότατον
 ἐναντίον ἐκείνης τῆσ φιλικῆσ συμ-
 παθείας πρὸς τὴν Δυτικῆν ἐκκλησίαν, τὴν ὁ-
 ποῖαν πολλοὶ Ἀγγλικανικοὶ θεολόγοι ἠσθᾶ-
 νονοντο. Ἐν τῇ ρηθείσῃ διατριβῇ, πραγματευο-
 μένῃ περὶ ἄλλων ζητημάτων, ὁ Γλάδστον δὲν
 παρέλειπε τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα ἐφιστᾶν τὴν
 προσοχὴν τῶν συμπολιτῶν του ἐπὶ τῆσ Ὀρθοδό-
 ξου ἐκκλησίας διατηρούσης ἀθικτον καὶ ἀπα-
 ραίετον ἐπιδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 Ἐν τῷ ποτῷ Ἀγγλικανικῆ ἐκκλησία μέχρι
 τοῦδε δὲν ἔλαβε τὴν ὑπὸ τοῦ Γλάδστονιοσ πο-
 θουμένην ἐνίσχυσιν, ἀπεναντίας αἱ ἀπ' αὐτῆσ
 ἀποσχισθεῖσαι αἰρέσεσ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς
 κατὰ τοὺσ πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνασ ἐμορ-
 νισθεῖσεσ αἰρέσεσ, τοῦ ρόνου δὲν ἐξέλιπον ἀλλὰ
 κατέδειξαν ἀσυνήθη ζωικότητα καὶ ἐνεργείαν
 ἐν Ἀγγλίᾳ, εὐρέασ ἀνεπτύθησαν καὶ ἀπο-
 στέλλουσι ἱεροπαστόλους καθ' ὅλον τὸν κό-
 σμον. Ἐν τῇ πᾶ ἰστορία τῆσ Ἀγγλίας ἀπαντᾶ
 ταῦτη τῇ διαταβῇ ὁ μέγασ ὅσος πολιτικῶσ
 τοῦ γεγονόσ τῆσ παιδαγωγίσεως τοῦ λαοῦ ὑπὸ
 ἀνῆρ παρίσταται ὡσ ὁ ἰσχυρόσ ὑθύντωσ τῶν
 τούτων, ὡσ ἐπὶ τὸ πλείστον, τῶν αἰρετικῶν
 διανοιῶν ἐν τῇ πατρίδῃ του καὶ διὰ τῶν σοφῶν καὶ τοῦ
 δι' αὐτῶν θριάμβου τῆσ χριστιανικῆσ
 ρῶν κρῖσεσ του ἀμαρῶει σφόδρον τινῶ εἰσαμῶσ
 ἡθικῆσ ἐν τῇ πολιτικῇ π. χ. κατὰ τὴν ἐξόντω-
 τὴν τὴν πάλιν ἡτις ἀπὸ τινος χρόνου ὑφίστα-
 σιν τῆσ δουλείας ἐν ταῖσ Ἀγγλικανικῆσ ἀποι-
 ται ἐν Ἀγγλία μετὰ τῶν διαφορῶν ἰτάσεων
 αἰσῆσ. Ἐνεκα τούτου ὁ Γλάδστον ἂν καὶ δὲν
 ἦ διατριβῇ αὕτη ἀποτελεῖ φανερὴν σελίδα ἐν
 ἰστορία τῆσ σημερινῆσ Ἀγγλίας καὶ εἶνε
 κῆσ ἐκκλησίας, ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ δὲν δύνα-
 σπουδαιοτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος τῆσ
 ται νὰ μὴ ἐκτιμήσῃ δέοντως τοὺσ ἐργασθέντασ

καὶ παρασχόντας ὠφέλιαν εἰς τὸν κόσμον. Εἰς τὸν Γλάδστονα, ὅστις ἐν ταύτῳ εἶνε καὶ προνοητικὸς πολιτικὸς ἀνὴρ, ἡ Ἀγγλικανικὴ ἐκκλησία φαίνεται λίαν ἀνίσχυρος μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ ἥττον δραστήριος, ἐνῷ αἱ αἵρέσεις ἐκπληκτικῶς αὐτὸν διὰ τῆς ἐνεργείας των, τοῦ δλίκου καὶ ἠθικοῦ των μεγαλείου. Εἰς τὰς αἵρέσεις ὁ Γλάδστον ὄφειλε τὴν πλειονοψηφίαν ἐν ταῖς ἐκλογαῖς αἰτινες ἀνύψουν αὐτὸν εἰς τὴν πρωθυπουργίαν, εἰς αὐτὰς ἐχρεώσται τὴν υποστήριξιν τοῦ κόμματος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. Περὶ τῆς προσεγγίσεως τῆς ἐπισήμου ἐκκλησίας πρὸς τὰς αἵρέσεις μετὰ ζήλου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰργάζοντο εἰς τοῦτο ἀποκλειστικῶς ἀφιερωθέντες θεολόγοι, περὶ αὐτῆς ἐπίσης συνεσκέπτετο τὸ ἐπ' ἐσχάτων ἐν Γρανδελθάδ συγκληθὲν συνέδριον. Ὡς πολιτικὸς ἀντιπάλους ὁ Γλάδστον εἶχε πάντοτε τοὺς φανατικὸς ὀπαδοὺς τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ἀνήκει. Ὁ Γλάδστον ἐν τῇ μνημονευθείσῃ διατριβῇ του προσδιορίζει κατὰ πόσον οἱ φίλοι τῆς ἐνώσεως πρὸς τοὺς αἰρετικούς ἐπροχώρησαν ἐν ταῖς πρὸς αὐτοὺς παραχωρήσεσι.

Οἱ ὀπαδοὶ τῆς μετὰ τῶν αἰρετικῶν ἐνώσεως ἐπενόησαν τὴν οὕτω καλουμένην «undenominational religion», ὁμολογίαν, εἰς τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἀνήκωσι τὰ μέλη πάσης ἐκκλησίας καὶ πάσης αἵρέσεως, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ θεωρῶσι τὴν ἐκκλησίαν των ὡς τὴν μόνον σώζουσαν, νὰ ἀναγνωρίζωσι δὲ καὶ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας ὡς σωζούσας. Ὁ Γλάδστον παρατηρεῖ ὅτι διὰ τοὺς πλείστους τῶν Ἀγγλο-Σαξόνων αἱ δογματικαὶ διαφοραὶ ἀπώλεσαν τὴν σημασίαν των. Οὗτος παραμυθεῖται ὑπὸ τοῦ περιστατικοῦ, ὅτι ἅπασαι αἱ ἀγγλο-σαξωνικαὶ αἵρέσεις καὶ σχί-

ματα μετ' ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων ὁμολογοῦσι τὰ περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ ἐνσαρκώσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Γλάδστον θεωρῶν τὴν πίστιν εἰς τὰ ρηθέντα δόγματα ὡς ἀπολύτως ἀκμαίαν πρὸς διατήρησιν τοῦ χαρακτῆρος τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐπιπροσθέτει ὡς ἀναγκαῖον ὅρον τῆς ἐνώσεως τὴν ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν παραδοχῆν τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ διοργανισμοῦ, περιλαμβανούσης πιστοὺς τε καὶ πνευματικούς ποιμένας, οὔσης δὲ ἀνεξαρτήτου ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Ὁ Γλάδστον ἀποτροπιάζεται ἐκείνων τὴν θρησκείαν, ἥτις πηγάζει οὐχὶ ἐκ τῆς πίστεως τῶν πιστῶν ἀλλὰ προσδιορίζεται. Ἡ ἀνάμιξις τοῦ κράτους εἰς τὰ τῆς θρησκείας καὶ ἡ ἐν τοῖς σχολείοις ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τῆς ὑπὸ τῆς πολιτείας ὀρισθείσης ὁμολογίας κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Γλάδστονος, εἶνε λίαν ἐπικίνδυνος εἰς τὴν ὑπαρξιν ἐν γένει τῆς θρησκείας καὶ ἐπικινδυνωδέστερα οἰασθήποτε αἵρέσεως ἢ σχίσματος. Ὁ Γλάδστον ἰδίᾳ ἐπιμένει εἰς τὴν μὴ ἀνάμιξιν τοῦ κράτους εἰς τὰ τῆς ὁμολογίας ἕνεκα τοῦ ὅτι πρὸ τίνος χρόνου μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου, (ἐξαιρουμένου τοῦ Σίτι), ἀνεφάνη ἰσχυρὰ τάσις πρὸς εἰσαγωγὴν ἐν τοῖς σχολείοις δι' ἅπαντας ἀποκλειστικῶς τοὺς μαθητὰς τῆς διδασκαλίας τῆς ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου συνταχθείσης κατηγήσεως. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης ἀναμίξεως τῆς πολιτείας εἰς τὰ τῆς ὁμολογίας ὁ Γλάδστον προσκαλεῖ πάντας εἰς ἑνωσιν καὶ συμμαχίαν. Ἀναμφιβόλως ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Γλάδστονος θὰ ἐπενεργήσῃ κατὰ πολὺ ἐπὶ τῆς προόδου τῆς ἐνώσεως τῶν διαφόρων αἱρέσεων μετὰ τῆς ἐπισήμου ἐκκλησίας.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΙΚΙΛΑ

Νέος τρόπος θεραπείας τοῦ κατάρρου (κατεβασίας). Ὁ ἰατρὸς Κέρρις Ζαντὲν ἀνεκοίνωσε εἰς τι γερμανικὸν ἰατρικὸν περιοδικὸν νέον τρόπον θεραπείας τοῦ κατάρρου, τὸν ὁποῖον ἐδοκίμασεν ἐπιτυχῶς ἐπὶ πολλῶν πελατῶν του, συνιστάμενον δὲ εἰς τὸ ἀκόλυθον. Ὁ ἔχων κατάρρου ἐγγεῖ ἐν τῇ παλάμῃ του οἰνόπνευμα ἐκ κριθῆς ἢ σίτου (τὴν κοινῶς ῥωσιστὶ καλουμένην βότταν) καὶ ἰσχυρῶς τὴν ἀπορροῶν διὰ τῆς ῥινός του. Τὸ καύσιμον τὸ ὁποῖον ἐξ ἀρχῆς αἰσθάνεται ὁ ἔχων κατάρρου παρעוּת ἐκλείπει, ταχέως δὲ παρέργεται καὶ ἡ ἰσχυρὰ ῥέυσις τῆς βλένας ἐκ τῆς ῥινός. Ἐὰν δὲ ἐπαναληφθῶσι τὰ συμπτώματα τοῦ κατάρρου δέον ἀμέσως νὰ ἀπορροφήσῃ πάλιν βότταν διὰ τῆς ῥινός. Πρὸς τελείαν θερα-

πείαν τοῦ κατάρρου δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπαναλάβῃ τοῦτο τρεῖς, διότι δις μόνον τοῦτο γενόμενον ἐντελῶς θεραπεύει αὐτόν.

Μέχρι τίνος φθάνει ἡ μανία τῆς συλλογῆς τῶν παλαιῶν γραμματισμῶν.

Ἐν τῷ Moniteur, ἐφημερίδι ἐκδιδομένη ἐν τῷ Ἀγίῳ Μαυρικίῳ ἐπ' ἐσχάτων ἐδημοσιεύθη ἀγγελία τις ἐνὸς μανιῶδους συλλογῆως ἀρχαίων γραμματισμῶν κατόχου 12544 ἀρχαίων γραμματισμῶν, δι' ἧς ζητεῖ νὰ νυμφευθῇ μίαν κυρίαν ἐπίσης μανιῶδη συλλογεύτριαν γραμματισμῶν καὶ ἥτις νὰ τῷ δώσῃ ὡς προῖκαν ἐν γραμματισμῶν, ἐνὸς πέννι, τοῦ Ἀγίου Μαυρικίου τοῦ 1847.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Προτιθέμενος, τῇ προτροπῇ φίλων, νὰ δημοσιεύσω ἐκ νέου τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «ΣΥΜΜΙΚΤΑ» συλλογὴν μου, τὴν πρὸ πολλοῦ ἐξαντληθεῖσαν καὶ περιέχουσαν διάφορα προβλήματα, λογοπαίγνια, γρίφους, λεξιγρίφους μετὰ σχημάτων, λογιστικὰ παίγνια, αἰνίγματα, γλωσσοτριβήματα καὶ λοιπὰ σχετικὰ, ἐπικαλοῦμαι τὴν συνδρομὴν παντὸς φιλομούσου.

Τὸ βιβλίον ἔσται οὐ μόνον τερπνὸν ἀνάγνωσμα, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπαγωγὸς ἐνασχόλησις ἐν ταῖς κατ' οἶκον ἀναστροφαῖς.

Ἡ δὲ τιμὴ αὐτοῦ (ἐξ 400 σελίδων ἀποτελουμένου), ὀρίζεται εἰς δραχμὴν μίαν. **Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ**

(Καθηγητῆς τῶν ἐμπορικῶν μαθημάτων).

Θερμῶς συνιστῶμεν τοῖς συνδρομηταῖς ἡμῶν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀνωτέρω ἀγγελίας καὶ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἐχδοθησομένου βιβλίου, ὅπερ οὐ μόνον εὖωνον, ἀλλὰ καὶ διδακτικὸν ἔσται.

ΝΕΟΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ.

Γ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ.

238. Ὁδὸς Αἰόλου παρὰ τὰ Χαυτεῖα.

Πλουσία συλλογὴ φλανελλῶν Τριπόλεως, Ἐρμουπόλεως καὶ Ἀγγλίας. Ὁμοίως πλουσία συλλογὴ ὑποκαμίσων καὶ ἐσωδράκων ὄλων τῶν εἰδῶν καὶ ποιοτήτων, φωκῶν, μάνικετῶν, καλτσῶν, ὀμβρελλῶν, μαστρονίων, μανδηλίων, κουμβίων, βουρτσῶν, προτοφίων, ἐπιστηθίων, γελεκίων καὶ χειροκτιῶν. Ὁμοίως πορτμονὲ καὶ πορτμπιλιέτ. Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω εἶδη εὐρίσκονται ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ καὶ ποικιλίᾳ καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικὰς καὶ ἀνεπιδέκτους παντὸς συναγωνισμοῦ.

Τὸ συνθημα τοῦ νέου τούτου Καταστήματος εἶνε «ἐν τῇ καταναλώσει τὸ κέρδους».

ΑΛΑΝΤΟΠΟΙΕΙΟΝ

ΚΩΝ. ΚΟΡΟΜΑΝΤΖΟΥ

Παρὰ τῇ Νέᾳ ἀγορᾷ

Κατασκευάζει παντὸς εἶδους ἄλαντος.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ἄλαντοποιὸς παρὰ τῇ Νέᾳ ἀγορᾷ

Τὸ μόνον ἄλαντοποιεῖον.

ΦΙΛΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

ΕΜΜ. ΚΑΡΑΜΠΑΤΑΚΗ

87—ὁδὸς Αἰόλου—87

Παντὸς εἶδους κάλτσαις γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, λαιμοδέτας, ῥινόμακτρα μετὰξίνα, γάντια κλπ.

ΟΙΝΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΔΗΚ. ΠΑΝΤΖΙΚΑ

ὁδὸς Θεμιστοκλέους ἀριθ. 7. ἐντὸς τοῦ ξενοδοχείου τὸ Συνατριεῖον

Θὰ εὔρητε παντὸς εἶδους οἶνον μετὰ συγκαταβατικὰς τιμὰς.

ΚΑΦΕΙΟΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΚΟΝΤΟΥ

ὁδὸς Μητροπόλεως

Ἄκρα περιποίησης, καθαρότης, ταχύτης καὶ καφεὲς ἀνόθευτος.

ΚΑΦΕΙΟΝ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ

ὁδὸς Αἰόλου

Καφεὲς ἀνόθευτος, περιποίησης, καθαρότης, ταχύτης, τὰ μόνον συστατικὰ τοῦ ἀνωτέρω καφεῖου

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου ἀριθ. 250

παρὰ τὰ Χαυτεῖα εἰς τὸ καπνοπωλεῖον τοῦ κ. Π. Κουτσούκου θὰ εὔρητε παντὸς εἶδους καπνὰ ἐκλεκτῆς καὶ ἀρίστης ποιότητος ἥτοι Ἀγρινίου Βώλου Λαμίας Τουρκίας κλπ.

Καπνεμπορεῖον Ἰων. Ἰορδάνου

ὁδὸς Πειραιῶς ἀριθ. 25.

Καπνὸς ἐκλεκτὸς καὶ ἀρίστης ποιότητος. Τιμαὶ συγκαταβατικαί.

Ἐφαπλωματοποιεῖον

Νικολάου Κουκούλη

ὁδὸς Καλαμιῶτου ἀρ. 3

Ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν παντὸς εἶδους ἐφαπλωμάτων. Τιμαὶ συγκαταβατικαί.

ΜΕΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟΙΚΙΑΚΩΝ

ΠΕΤΡ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ὁδὸς Αἰόλου ἀριθ. 40 παρὰ τὸ Δημοπρατήριον

